

ARCTOS

ACTA HISTORICA
PHILOLOGICA PHILOSOPHICA
FENNICA

EDENDA CURAVERUNT

EDWIN LINKOMIES

UNO HOLMBERG-HARVA

J. E. SALOMAA

GUNNAR SUOLAHTI

VOL. II 1931

HELSINKI

SUMMARIUM SECUNDI VOLUMINIS

Y. M. BIESE: Der Gebrauch von <i>as</i> und <i>bhū</i> im Aitareyabrāhmaṇa	44
Y. M. BIESE: Das Problem des griechischen Akkusativs der · Beziehung	89
BEATRICE FRIEDMANN: Griechische Lehnwörter im Lateinischen	19
HERMANN FRIEDMANN: Begriffe und Symbole	1
EDWIN LINKOMIES: Superstitio	73

MISCELLANEA

EDWIN LINKOMIES: Catullus c. 26	71
KALLE SANDELIN: Über den Einfluss des französischen Geistes auf die Philosophie Friedrich Nietzsches	66
M. HAMMARSTRÖM: Erwiderung	72
ERICH STOLTE: Erklärung	72
BIBLIOGRAPHISCHES VERZEICHNIS für das Jahr 1930..	115

BIBLIOGRAPHISCHES VERZEICHNIS FÜR DAS JAHR 1930.

In diesem Verzeichnis werden die in das Gebiet der Zeitschrift gehörenden, im Jahr 1930 in Finnland oder von finnischen Verfassern im Ausland veröffentlichten Schriften aufgeführt, soweit sie bis Dezember 1931 zur Kenntnis der Redaktion gekommen sind. Das Verzeichnis macht keinen Anspruch auf Vollständigkeit, es wird aber erforderlichenfalls im nächsten Jahrgang der Zeitschrift ergänzt werden. Die Redaktion hat die Absicht, der zweiten Nummer jedes Jahrgangs eine Literaturübersicht des vorhergehenden Jahres beizugeben. Um das Verzeichnis möglichst vollständig zu gestalten, bittet die Redaktion die auf den von der Zeitschrift vertretenen Gebieten arbeitenden finnischen Verfasser, der Redaktion gefälligst ein Exemplar ihrer Schriften einzusenden oder, falls dies nicht möglich ist, wenigstens die nötigen bibliographischen Notizen mitzuteilen. Die Redaktion ist auch dankbar für eventuelle Ergänzungen und Berichtungen, um sie für das folgende Verzeichnis verwerten zu können. — Für die Ausarbeitung der historischen Bibliographie, welche den Hauptteil des Verzeichnisses ausmacht, steht die Redaktion in Dankbarkeitsschuld zu Herrn Bibliothekar Dr. Aarno Maliniemi.

I. Geschichte.

A. Geschichte Finnlands.

	S.
1. Allgemeines	119
2. Archäologie und Vorgeschichte	119
3. Mittelalter	120
4. 1527 — 1809	121
5. 1809 — 1917	122
6. 1917 —	124
7. Geschichtsforschung	124
8. Universitäten und Schulen. Die gelehrte Bildung	125
9. Kirche. Religiöse Bewegungen	126
10. Literatur	129
11. Kunst.	130
12. Allgemeines Kulturleben	131
13. Kriegsgeschichte	132

14. Wirtschaft	134
15. Genealogie	135
16. Biographie	136
17. Topographie	142

B. Allgemeine (nichtfinnische) Geschichte.

1. Archäologie und Vorgeschichte	146
2. Alte Geschichte. Mittelalter	147
3. Neue Zeit	147

II. Philologie und Sprachwissenschaft.

1. Allgemeine Sprachwissenschaft	149
2. Klassische Philologie	150
3. Orientalische Philologie	151
4. Slavische Philologie	151
5. Verschiedenes	152

III. Philosophie.

1. Geschichte der Philosophie	152
2. Allgemeine systematische Untersuchungen	152
3. Logik und Erkenntnistheorie	152
4. Ethik	153
5. Naturphilosophie	153
6. Psychologie	153
7. Soziologie	153
8. Ästhetik	154
9. Pädagogik	154
10. Verschiedenes	155

*

Abkürzungen:

A	= A j a t u s. Filosofisen Yhdistyksen vuosikirja. [Der Gedanke. Jahrbuch des Philosophischen Vereins.] Porvoo.
AASF	= A n n a l e s A c a d e m i a e S c i e n t i a r u m F e n n i c a e Helsinki.
AUA	= A n n a l e s U n i v e r s i t a t i s A b o e n s i s. Turku.
CHL	= C o m m e n t a t i o n e s H u m a n a r u m L i t t e r a r u m (hrsg. von der Societas Scientiarum Fennica). Helsinki.

- EST = *E k o n o m i s k a S a m f u n d e t s T i d s k r i f t*. [Zeitschrift der Ökonomischen Gesellschaft, hrsg. von J. V. Tallqvist.] Helsinki.
- FM = *F i n s k t m u s e u m*. [Finnisches Museum, hrsg. von der Finnischen Altertumsgesellschaft.] Helsinki.
- FT = *F i n s k t i d s k r i f t f ö r v i t t e r h e t, v e t e n s k a p, k o n s t o c h p o l i t i k*. [Finnische Zeitschrift für Literatur, Wissenschaft, Kunst und Politik, hrsg. von R. F. v. Willebrand.] Helsinki.
- HA = *H i s t o r i a l l i n e n a i k a k a u s k i r j a*. [Historische Zeitschrift, hrsg. von K. R. Brotherus.] Helsinki.
- HAitta = *H i s t o r i a n a i t t a*, toim. Historian ystäväin liitto. [Historisches Magazin, hrsg. von dem Bund der Geschichtsfreunde.] Helsinki.
- HArk = *H i s t o r i a l l i n e n A r k i s t o*. [Historisches Archiv, hrsg. von der Finnischen historischen Gesellschaft.] Helsinki.
- HLS = *H i s t o r i s k a o c h l i t t e r a t u r h i s t o r i s k a s t u d i e r*. [Historische und literaturhistorische Studien, hrsg. von der Schwedischen Literaturgesellschaft in Finnland.] Helsinki.
- HT = *H i s t o r i s k T i d s k r i f t f ö r F i n l a n d*. [Historische Zeitschrift für Finnland, red. von Eric Anthoni.] Helsinki.
- HTutk = *H i s t o r i a l l i s i a t u t k i m u k s i a*, julk. Suomen historiallinen seura. [Historische Untersuchungen, hrsg. von der Finnischen historischen Gesellschaft.] Helsinki.
- HYKJ = *H e l s i n g i n Y l i o p i s t o n k i r j a s t o n j u l k a i s u j a*. [Veröffentlichungen der Universitätsbibliothek zu Helsinki.] Helsinki.
- KA = *K a n s a n t a l o u d e l l i n e n a i k a k a u s k i r j a*. [Nationalökonomische Zeitschrift, hrsg. von A. E. Tudeer.] Helsinki.
- KJK = *K a s v a t u s j a K o u l u*. [Erziehung und Schule, hrsg. von K. Oksala.] Jyväskylä.
- KSV = *K a l e v a l a s e u r a n v u o s i k i r j a*. [Jahrbuch der Kalevala-gesellschaft.] Porvoo.
- KYA = *S u o m e n K a s v a t u s o p i l l i s e n Y h d i s t y k s e n A i k a k a u s k i r j a — T i d s k r i f t u t g i v e n a v P e d a g o g i s k a F ö r e n i n g e n i F i n l a n d* [Zeitschrift des Pädagogischen Vereins in Finnland, hrsg. von Ralf Saxén.] Helsinki.
- NA = *N y a A r g u s* [Neuer Argus (Zeitschrift für Literatur und Politik).] Helsinki.
- PSH = *P i i r t e i t ä S u o m e n l i n n a n h i s t o r i a s t a*. Julk. Samfundet Ehrensverd Seura. [Aus der Geschichte der Fes-

- tung Sveaborg — Suomenlinna, hrsg. von der Gesellschaft Samfundet Ehrensverd Seura.] Helsinki.
- SE = Suomen entisyttä. [Aus der Vergangenheit Finnlands.] Toim. [hrsg. von] Gunnar Suolahti ja Kaarlo Blomstedt. Porvoo, Söderström.
- SHRad = Suomen historia radioissa, toim. Historian ystäväin liitto. — [Geschichte Finnlands im Rundfunk, hrsg. von dem Bund der Geschichtsfreunde.] Helsinki 1930.
- SKHT = Suomen kirkkohistoriallisen seuran toimituksia. [Abhandlungen, hrsg. von der Finnischen Gesellschaft für Kirchengeschichte.] Helsinki.
- SKHV = Suomen kirkkohistoriallisen Seuran vuosikirja. [Jahrbuch der Finnischen Gesellschaft für Kirchengeschichte.] Jyväskylä.
- SKST = Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia. [Veröffentlichungen der Finnischen Literaturgesellschaft.] Helsinki.
- SM = Suomen museo. [Finnisches Museum, hrsg. von der Finnischen Altertumsgesellschaft.] Helsinki.
- SMA = Suomen Muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirja — Finska Fornminnesföreningens Tidskrift. [Zeitschrift der Finnischen Altertumsgesellschaft, hrsg. von C. A. Nordman.] Helsinki.
- SSFVuos = Societas Scientiarum Fennica. Årsbok — Vuosikirja. [Jahrbuch der S.S.F.] Helsinki.
- SSLF = Skrifter utg. av Svenskå litteratursällskapet i Finland. [Schriften, hrsg. von der Schwedischen Literaturgesellschaft in Finnland.] Helsinki.
- SSV = Suomen sukututkimusseuran vuosikirja. [Jahrbuch der Finnischen Genealogischen Gesellschaft.] Helsinki.
- TA = Teologinen aikakauskirja. [Theologische Zeitschrift, hrsg. von Jaakko Gummerus.] Tampere.
- THYJ = Turun historiallisen yhdistyksen julkaisuja. [Veröffentlichungen der Historischen Gesellschaft in Turku.] Turku.
- TPP = Tidskrift för psykologisk och pedagogisk forskning. [Zeitschrift für psychologische und pädagogische Forschung, hrsg. von Karl Bruhn.] Oulunkylä.
- VA = Valvoja-Aika. [V.-A. (Kulturell-wissenschaftliche Zeitschrift), hrsg. von Edwin Linkomies.] Helsinki.
- Vir = Virittäjä. [V. (Zeitschrift für finnische Sprach- und Literaturforschung), hrsg. von E. A. Saarimaa.] Helsinki.
- VSM = Varsinais-Suomen maakuntakirja. Julk. Varsinais-Suomen maakuntaliitto. [Landschaftsbuch, hrsg. von dem Bund der Landschaft Varsinais-Suomi.] Turku.

I. Geschichte.

A. Geschichte Finnlands.

1. Allgemeines.

Hornborg, Eirik, Finlands hävder. II. Stormakten Sverige-Finland. Tiden 1523—1697. [Annalen Finnlands. II. Die Grossmacht Schweden-Finnland. 1523—1697.] Helsinki, Schildt, 1930. 512 S.

Juvelius, Einar W., Suomen kansan aikakirjat. [Annalen des finnischen Volkes.] IV. 1680—1721. Helsinki, Otava, 1930. 659 S.

Karimo, Aarno, Kumpujen yöstä. [Aus der Nacht der Grabhügel.] II. Porvoo, Söderström, 1930. 358 S. 4:o.

Santamäki, Lauri, Suomen kansan omavarainen elämä historian valossa. [Die Selbständigkeit des finnischen Volkes im Licht der Geschichte.] — Suur-Suomen koulu. Jyväskylä, Gummerus, 1930. S. 54—122.

2. Archäologie und Vorgeschichte.

Cleve, Nils, Finländska fornsaker. 2. Eldstål med bronsfäste. [Finnländische Altsachformen aus der Eisenzeit. 2. Feuerstähle mit Bronze-griff. Mit deutschem Referat.] — FM 1929 (hrsg. 1930). S. 51—60.

Europaeus, Aarne, Askolan Honkaniemen kivikauden asuinpaikka. Muuan poikkeus maankohoamiskäyristä. [Der steinzeitliche Wohnplatz bei Honkaniemi im Ksp. Askola. Eine Abweichung von den Landhebungsisobasen. Mit deutschem Referat.] — SM 1929 (hrsg. 1930). S. 15—32.

Europaeus, Aarne, Uusia kivikauden taidelöytöjä. [Neue Funde steinzeitlicher Kunst. Mit deutschem Referat.] — SM 1929 (hrsg. 1930). S. 82—88.

Europaeus-Äyräpää, Aarne, Die relative Chronologie der steinzeitlichen Keramik in Finnland. I. II. — Acta Archaeologica I: 2. København 1930. S. 165—190, 205—220. 4:o.

Itkonen, T. I., Muinaisruuhistamme. [Über unsere vorgeschichtlichen Einbäume.] — Suomi V: 10 (1930). S. 188—193.

Itkonen, T. I., Till frågan om Fennoskandiaskidornas uppkomst. [Zu der Frage nach dem Ursprung der Ski in Fennoskandia. Mit deutschem Referat.] — FM 1929 (hrsg. 1930). S. 94—100.

Laitakari, Aarne, Die Schaftlochäxte der Steinzeit. — SMA XXXVII: 1 (1930). 39 S.

Nordström, Ernst, Svenskarnas inflyttning till Finland. [Die Einwanderung der Schweden in Finnland.] — FT CIX (1930). S. 309—311.

Tallgren, A. M., Längelmäen muinaisia. [Altertümer von Längelmäki.] — Vir 1930. S. 98—105.

Westerholm, Martti, Esihistoriallinen kalmisto Sairilanseudulla Mikkelin pitäjässä. [Ein vorgeschichtliches Gräberfeld in der Gegend von Sairila im Ksp. Mikkel. Mit deutschem Referat.] — SM 1929 (hrsg. 1930). S. 33—40.

3. Mittelalter.

Finlands Medeltidsurkunder. VI. 1496—1508. Samlade och i tryck utgifna af Finlands Statsarkiv genom *Reinh. Hausen*. [Mittelalterliche Urkunden Finnlands. VI. 1496—1508. Gesammelt und im Druck herausgegeben vom Finnischen Staatsarchiv durch R. H.] Helsinki 1930. 649 S. 4:o.

Donner, G. A., Finlands medeltid skildrad för vårt folk. [Finnland im Mittelalter, unserem Volk geschildert.] — FT CIX (1930). S. 169—183.

Donner, G. A., Om missionsmetoderna vid tavasternas kristning. [Über die Missionsmethoden bei der Christianisierung der Tavasten.] SKHT XXVIII (1930). S. 10—26.

Donner, Gustav Adolf, Kampen om Fresearvet. Processmakare och våldsmän i Norden under 1400-talet. [Der Kampf um das Frese'sche Erbe. Prozessierer und Gewaltmenschen im Norden während des 15. Jh.] Turku, Schildt, 1930. 183 S.

Donner, Gustaf Adolf, Striden om arvet efter köpmannen Jakob Frese 1455—1510. [Der Streit wegen der Erbschaft des Kaufmanns J. F. 1455—1510.] Turku, Schildt, 1930. 285 S.

Finne, Jalmari, Pirkkalaisliike ja Pohjois-Hämeen vaurastuminen. [Die Birkkarlarbewegung und der Aufschwung von Nordtavastland.] — Talonpoika VII. Porvoo, Söderström, 1930 S. 28—31.

Granit-Ilmoniemi, E., Eräs annekirja Naantalista v. 1518. [Ein Ablassbrief von 1518 aus Naantali.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 311.

Grotenfelt, K., Eräs uusi nimi Naantalin luostarin abbedissain sarjaan. (Anna Nilsdotter.) [Ein neuer Name in der Reihe der Äbtissinnen des Klosters Naantali.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 313—314.

Hyötyniemi, J. E., Suomen keskiaikaisten pappilain maaomaisuuden synty ja omistusoikeudellinen asema. [Entstehung und eigentumsrechtliche Stellung des Bodenbesitzes der mittelalterlichen Pfarreien in Finnland.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 149—198.

Jaakkola, Jalmari, Piispa Pentin tuomiokapitulireformi. [Die Domkapitelreform des Bischofs Pentti.] — SKHT XXVIII (1930). S. 33—48.

Maliniemi, Aarno, »Ingo Ecclesiae Liber». — SKHT XXVIII (1930). S. 62—70.

Maliniemi, Aarno, & Mikkola, J. J., Kaksi pyhää Henrikkiä koskevaa muistiinpanoa. [Zwei Aufzeichnungen über den hl. Henrik.] — SKHT XXVIII (1930). S. 3—9.

Rinne, Juhani, Keskiaikainen kultasepän muottilaatta Turusta. [Mittelalterliche Formplatte eines Goldschmieds aus Turku.] — SKHT XXVIII (1930). S. 49—61.

Rinne, Juhani, Kirkkotutkimuksen lisiä Suomen vanhimpaan seurakuntahistoriaan. [Beiträge der Kirchenforschung zur ältesten Gemeindegeschichte in Finnland.] Esitelmä vuosijuhlassa 19 p. tammik. 1920. — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 241—276.

Rinne, Juhani, & Meinander, K. K., Monuments médiévaux de l'art finlandais. Publ. par Commission Archéologique de Finlande. Rinne, Juhani, La restaurations de la cathédrale de Turku (Åbo). Meinander, K. K., Oeuvres d'art flamand du moyen-âge en Finlande. Helsinki. 1930. 40 S.

Rinne, Juhani, La restauration de la cathédrale de Turku (Åbo). S. 3—17. — *Meinander, K. K.*, Œuvres d'art flamand du moyen-âge en Finlande. S. 18—40. Helsinki.

Rinne, Sigrid, Rimito kyrkas medeltida kalkmålningar. [Die mittelalterlichen Kalkmalereien der Kirche von Rymättylä. Mit deutschem Referat.] — FM 1929 (hrsg. 1930). S. 15—32.

Tallgren, Oiva Joh., Suomi ja Idrīsīn maantiede v:lta 1154. [Finnland und die Geographie Idrīsī's vom J. 1154.] — VA 1930. S. 63—72.

Tallgren-Tuulio, O. J., & Tallgren, A. M., Idrīsī. La Finlande et les autres pays baltiques orientaux. (Geographie, VII 4.) — Studia orientalia III (1930.) 157 S.

von Törne, P. O., De österbottniska karelarnes omvändelse. [Die Bekehrung der ostbottnischen Karelier.] — SKHT XXVIII (1930). S. 27—32.

Wennervirta, L., Goottilaista monumentaalimaalausta Länsi-Suomen ja Ahvenanmaan kirkoissa. [Die gotische Monumentalmalerei in den Kirchen von Westfinnland und Åland. Mit deutschem Referat.] — SMA XXXVIII: 1 (1930). 279 S.

Wirkkala, Ilmari, Ensimmäinen kirjoitettu merikortti Suomen vesiltä. Vuoden 1270 tienoilta. [Die erste handschriftliche Seekarte der finnischen Gewässer. Von ca. 1270.] — Laivastolehti 1930. S. 48—50.

Wirkkala, I., Suomalaiset — Pohjoismaiden vanhin kulttuurikansa. [Die Finnen — das älteste Kulturvolk der nordischen Länder.] Helsinki 1930. 48 S. + Karte.

Voionmaa, Väinö, Katsaus Pohjois-Hämeen asutushistoriaan. [Übersicht der Siedlungsgeschichte von Nord-Häme.] — Talonpoika VII. Porvoo, Söderström, 1930. S. 9—20.

4. 1 5 2 7—1 8 0 9.

S u o m e n V a n h i m m a t M a a k i r j a t. I. Varsinais-Suomen maakirja v:lta 1540. Julkaissut Suomen Historiallinen seura. [Die ältesten Grundbücher Finnlands. I. Grundbuch des Eigentlichen Finnlands a. d. J. 1540. Hrsg. von der Finnischen Historischen Gesellschaft.] Helsinki 1930. 569 S. 4:o.

Ahnlund, Nils, Ur klubbekrigets förhistoria. [Aus der Vorgeschichte des Keulenkriegs.] — HT 1930. S. 1—22.

Anthoni, Eric, En olycklig och svag prästman. [Ein unglücklicher, schwacher Geistlicher. (Die Verwicklung D. Ekvall's in den Prozess N. Berghälls i. J. 1808.)] — HT 1930. S. 119—123.

Juvelius, Einar W., Kuka oli Tuomas Pacchaleniuksen toinen ilmi-

antaja? [Wer war der andere Verräter T. Pacchalenius?'] — SKHT XXVIII (1930). S. 271—277.

Juvelius, Einar W., Tuomas Pacchaleniuksen valtiopetosjuttu. [Der Hochverratsprozess T. Pacchalenius'.] — AUA B XIV (1930). 318 S.

Lindh, Erik, Ett rättsfall från 1713—1715. (En sällsam historia om Anna Jöransdotter från Hvassböle i Ingå, som tog manskläder på sig och gav sig i knektehopen.) [Ein Rechtsfall von 1713—1715. (Eine seltsame Geschichte von A. Jöransdotter aus Hvassböle im Ksp. Inkoo, die Manneskleider anlegte und sich unter das Kriegsvolk begab.)] — Tidskrift, utgiven av Juridiska Föreningen i Finland 1930. S. 35—52.

Saarinen, J. O., Kustaa III:n matkan valmistelut Suomessa v. 1775. [Die Vorbereitungen zur Reise Gustavs III. nach Finnland i. J. 1775.] — HA 1930. S. 102—103.

5. 1809—1917.

Alkutaipaleelta. Muistelmia työväenliikkeen ensivaiheista. [Von der ersten Wegstrecke. Erinnerungen an die ersten Schicksale der Arbeiterbewegung.] Helsinki 1929. 154 S.

Arwidssonista Snellmaniin. Kansallisia kirjoitelmia vuosilta 1817—44. Suunnitelman laatineet *V. Tarkiainen* ja *Aarne Anttila*. [Von Arwidsson bis Snellman. Nationale Aufsätze aus den Jahren 1817—44. Zusammengestellt von V. T. und A. A.] — SKST 105: III. (1929.) VIII + 448 S.

Danielson-Kalmari, J. R., Tien varrelta kansalliseen ja valtiolliseen itsenäisyyteen. [Auf dem Wege zur nationalen und politischen Selbständigkeit.] III. Porvoo, Söderström, 1930. 277 S.

Estlander, Bernh., Elva årtionden ur Finlands historia. [Elf Jahrzehnte aus der Geschichte Finnlands.] III. 1898—1908. IV. 1908—1917; 2. Aufl. Helsinki, Söderström & C:o, 1930. XII + 409, X + 270 S.

Johansson, Runar, Skandinavismen i Finland. [Der Skandinavismus in Finnland.] — HLS 6, SSLF CCXIV (1930). S. 217—333.

Lesch, Bruno, Stedingk och Finland efter skilsmässan. [St. und Finnland nach der Trennung.] — HT 1930. S. 51—68.

Mörne, Arvid, Liberalismens genombrott i den finländska pressen. [Der Durchbruch des Liberalismus in der finnländischen Presse.] — HLS 6, SSLF CCXIV (1930). S. 121—184.

Niemi, A. R., Kansanrunoutemme merkityksestä kansallisuusaatteen heräämisen historiassa. [Über die Bedeutung unserer Volkspoesie in der Geschichte des Erwachens der Nationalitätsidee.] — VA 1930. S. 361—371.

Reuter, J. N., »Kagalen». II. Ett bidrag till Finlands historia 1899—1905. [»Die Kagalen». II. Ein Beitrag zur Geschichte Finnlands 1899—1905.] — SSLF CCXI (1930). XII + 416 S.

Sievers, Richard, Tyfusfarsoterna i Finland under nödåren på 1860-talet. [Typhöse Hungerseuchen in Finnland in den sechziger Jahren.

Mit deutschem Referat.] — Finska Läkaresällskapets handlingar 1930. S. 691—748, 767—820, 859—925.

Suomen historia radiossa. II. Venäjän vallan alkukausi ja vapaamielisyyden vuosikymmenet. (Historian aitta. Tutkielmia, kuvauksia, muistelmia. Toimittanut Historian Ystäväin Liitto. III.) [Geschichte Finnlands im Rundfunk. II. Die erste Periode der russischen Herrschaft und die Jahrzehnte des Liberalismus. (Historisches Magazin. Studien, Schilderungen, Erinnerungen. Redig. vom Bund der Geschichtsfreunde. III.)] Helsinki, Otava, 1930. 276 S.

Inhalt: *A. R. Cederberg*, Suomen valtiollisen itsenäisyyden henkinen isä Yrjö Maunu Sprengtporten. [Y. M. S., der geistige Vater der politischen Selbständigkeit Finnlands.] S. 7—15; *Evert Laine*, Porvoon valtiopäivät itsenäistymisharrastusten valossa. [Der Landtag von Porvoo (Borgå) im Licht der Selbständigkeitsbestrebungen.] S. 16—24; *G. Rein*, Suomen ja Venäjän suhteet. Aleksanteri I:n suomalaiset luottamusmiehet. [Finnisch-russische Beziehungen. Die finnischen Vertrauensmänner Alexanders I.] S. 25—33; *Gunnar Sarva*, Aleksanteri I:n Suomenmatkat ja maamme hallinnon järjestäminen. [Alexanders I. Reisen nach Finnland und die Organisation der Verwaltung unseres Landes.] S. 34—40; *A. R. Cederberg*, Yliopisto- ja sivistyselämää Turussa. [Universitäts- und Bildungsleben in Turku.] S. 41—50; *Niilo Liakka*, Maalaiselämää Aleksanteri I:n aikana. [Landleben zur Zeit Alexanders I.] S. 51—59; *Gunnar Sarva*, Nikolai I:n aika Suomessa. [Die Zeit Nikolaus' I. in Finnland.] S. 61—71; *J. K. Paasikivi*, »Hänen Hirmuisuutensa» Lars Gabriel von Haartman. [»Seine Entsetzlichkeit» L. G. von H.] S. 72—82; *Väinö Voionmaa*, Teollisuuden vallankumous Suomessa. [Die Evolution der Industrie in Finnland.] S. 83—95; *Aarne Anttila*, Kansallisromantiikan alku. [Die Anfänge der nationalen Romantik.] S. 96—103; *Heikki Lehmusto*, J. V. Snellman ja kansallinen herätys. [J. V. S. und die nationale Erweckung.] S. 104—114; *Rafael Koskimies*, Kevätjuhla v. 1848. [Das Frühlingsfest i. J. 1848.] S. 115—126; *Martti Ruuth*, Kirkollisista oloista Suomessa vv. 1808—1869. [Über die kirchlichen Verhältnisse in Finnland während der Jahre 1808—1869.] S. 127—135; *Arvi Korhonen*, Itämainen sota. [Der orientalische (Krim-) Krieg.] S. 136—145; *Viljo Hytönen*, Aleksanteri II Suomen hallitsijana. [Alexander II. als Regent Finnlands.] S. 146—156; *Niilo Liakka*, Valtiollinen uudestasintyminen 1860-luvun alussa. [Die staatliche Neugeburt am Anfang der 1860er Jahre.] S. 157—168; *Väinö Voionmaa*, Eduskunnallinen elämä Aleksanteri II:n aikana. [Das parlamentarische Leben zur Zeit Alexanders II.] S. 169—180; *Br. Suviranta*, Liberalismi Suomessa. [Das Liberalismus in Finnland.] S. 181—191; *J. K. Paasikivi*, Suomen rahalaitos Venäjän vallan aikana. [Das finnische Geldwesen während der russischen Herrschaft.] S. 192—202; *J. E. Salomaa*, Yrjö Koskisen ja Agathon Meurmanin kansallisuusohjelma. [Das Nationalitätsprogramm Y. Koskinen's und A. Meurman's.] S. 203—214; *Viljo Hytönen*, Suomalainen sivistystaistelu. [Der finnische Kul-

turkampf.] S. 215—228; *A. J. Tarjanne*, Uno Cygnaeus, »Suomen kansakoulun isä». [U. C., der »Vater der finnischen Volksschule».] S. 229—240; *Viljo Hytönen*, Maalaiselämän herääminen. [Das Erwachen des Landlebens.] S. 241—249; *Niilo Liakka*, Nälkävuodet. [Die Hungerjahre.] S. 250—263; *Leo Harmaja*, Maamme taloudellinen nousu viime vuosisadan lopulla. [Der wirtschaftliche Aufschwung unseres Landes am Ende des vorigen Jahrhunderts.] S. 264—275.

Törngren, Adolf, På utländsk botten. Från Finlands författningskamp åren 1899—1914. [Auf ausländischem Boden. Aus dem Verfassungskampf Finnlands in den Jahren 1899—1914.] Tampere, Söderström & C:o, 1930. 354 S.

von Wendt, Ernst, Studier i våra enkammarval och vårt valsistem. [Studien über unsere Einkammerwahlen und unser Wahlsystem.] — FT CIX (1930). S. 283—289, 381—403.

6. 1917—.

Björkstén, S. R., Huru Finland utvecklades till en demokratisk, parlamentarisk republik. [Wie sich Finnland zu einer demokratischen, parlamentarischen Republik entwickelte.] — Statsvetenskaplig Tidskrift. Lund 1930. S. 398—413.

Estlander, Bernh., Elva årtionden ur Finlands historia. [Elf Jahrzehnte aus der Geschichte Finnlands.] V. 1917—1918. Helsinki, Söderström & C:o, 1930. XII + 386 + 33 S.

Halme, Vilho, Punaisten siirtola Bujssa ynnä muita kokemuksia ja seikkailuja Venäjällä ja Muurmannissa vv. 1918—1919. [Die Ansiedlung der Roten in Buj sowie andere Erlebnisse und Abenteuer in Russland und an der Murmanküste in den Jahren 1918—1919.] Helsinki, Kirja, 1930. 214 S.

Israel, Friedrich, 1630 und 1918. — SKHT XXVIII (1930). S. 154—178.

Mexmontan, N., Till diskussionen kring frihetskriget förhistoria. [Zur Diskussion über die Vorgeschichte des Freiheitskriegs.] — FT CVIII (1930). S. 69—78.

Pekkola, Sulo-Veikko, Kalterijääkärit. [Die finnischen Selbständigkeitspolitiker in Gefängnissen Russlands.] I. 1. und 2. Aufl. Porvoo, Söderström, 1930. 324 S.

Sievers, Richard, Hälso- och sjukvårdsförhållandena vid fånglägren i Helsingfors, på Sveaborg, Sandhamn och Mjölö efter frihetskriget 1918. [Die Gesundheits- und Krankenpflegeverhältnisse in den Gefangenenlagern in Helsingfors usw. am Ende des Freiheitskrieges 1918. Mit deutschem Referat.] — Finska Läkaresällskapetets handlingar 1930. S. 1—70.

7. G e s c h i c h t s f o r s c h u n g. (Methode, Kritik usw.)

Bibliographisches Verzeichnis für die Jahre 1928—29.
I. Geschichte. — Arctos 1930. S. 108—139.

Hausen, Reinh., Bibliografi över Åland III. [Bibliographie Ålands III.] — Åland IX (1930). S. 58—65.

Helsingin Yliopiston yleisen historian toisen professorin viran täyttämisen. Asiantuntijain [professori *Hj. Crohnsin* ja piispa *J. Gummeruksen*] lausunnot ynnä Tiedekunnan jäsenten [m. m. professorien *G. Suolahden*, *K. R. Brotheruksen*, *O. Okkosen* ja *A. I. E. Långforsin*] lausunnot. [Die Besetzung der zweiten Professur für allgemeine Geschichte an der Universität Helsinki. Die Gutachten der Sachverständigen (Professor *Hj. Crohns* und Bischof *J. Gummerus*) und Äusserungen der Fakultätsmitglieder (u. a. Prof. *G. Suolahti*, *K. R. Brotherus*, *O. Okkonen* und *A. I. E. Långfors*).] — HA 1930. S. 181—249.

Juvelius, Einar W., Varsinais-Suomen historian tutkimuslaitos. [Ein Forschungsinstitut für die Geschichte des Eigentlichen Finnlands.] — Turun Ylioppilas I. Vammala, Turun Yliopiston Ylioppilaskunta, 1929. S. 56—62.

Kerkkonen, Veikko, Historiakäsitteestä ja historian metodista. [Über den Geschichtsbegriff und die Methode der Geschichtsforschung.] — Uusimaa I. Helsinki, Eteläsuomalainen Osakunta, 1930. S. 53—72.

Oksala, Ohto, Teesejä historianopetuksen johtavista periaatteista. [Thesen über die leitenden Ideen des Geschichtsunterrichts.] — Suur-Suomen koulu. Jyväskylä, Gummerus, 1930. S. 46—53.

Rein, G., Fredrik Cygnaeus Suomen soturien historian kirjoittajana. [Fredrik Cygnaeus als Biograph finnischer Krieger. Mit deutschem Referat.] — HArk XXXVIII: 4 (1930). 14 S.

8. Universitäten und Schulen. Die gelehrte Bildung.

Carpelan, Tor, Helsingfors Universitets studentmatrikel 1828—1852. II. [Die Studentenmatrikel der Universität Helsinki 1828—1852. II.] — SSLF CCIII: 2 (1930). S. I—IX + 97—245.

Holmberg, Eric, Program utgivna vid Åbo Akademi. I. Intill 1713. [Programme der Akademie zu Turku. I. Bis 1713.] — HYKJ XV (1930). S. 137—164.

Jørgensen, Arne, Universitetsbiblioteket i Helsingfors 1827—1848. [Die Universitätsbibliothek in Helsinki 1827—1848.] Diss. Hels. Helsinki 1930. 298 S.

Kemiläinen, J. A., Savolaiset ylioppilaat ja valtion yliopiston suomalaistuttaminen. Selostusta ja hajamuistelmia Savolaisen osakunnan syntymäajoilta. [Die savoschen Studenten und die Verfinnisierung der Staatsuniversität. Bericht und zerstreute Erinnerungen aus der Entstehungszeit der savoschen Studentenkorporation.] — Savolaisen osakunnan 25-vuotisjulkaisu. Helsinki, 1930. S. 150—168.

Långfors, Arthur, En randanteckning i studentkatalogen för 1842. [Eine Randbemerkung im Studentenverzeichnis von 1842.] — Fest-

skrift tillägnad Yrjö Hirn. Helsinki, Schildt, 1930. S. 305—308. — Dasselbe auf finnisch. Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi.

Roos, Iris, Helsingin Yliopiston väitöskirjat ja ohjelmat vuosina 1909—1928. [Die Dissertationen und Programme der Universität Helsinki 1909—1928.] — HYKJ XIII (1930). 99 S.

Svenskt studentliv i Finland 1909—1929. [Schwedisches Studentenleben in Finnland 1909—1929.] Hrsg. von Svenska Studentdelegationen. Tampere, Söderström & C:o, 1930. 136 S.

Tuominen, Uno, Eteläsuomalainen Osakunta 1905—1930. [Die südfinnische Studentenkorporation 1905—1930.] — Uusimaa I. Helsinki, Eteläsuomalainen Osakunta, 1930. S. 129—209.

Waris, Heikki, Savolainen osakunta viitenäkolmatta vuotena 1905—1930. [Die savosche Studentenkorporation in den 25 Jahren von 1905—1930.] — Savolaisen osakunnan 25-vuotisjulkaisu. Helsinki 1930. S. 7—62.

*

Fieandt, Einar, Oppikoulujen historiaa. [Geschichtê der höheren Lehranstalten.] Tampere. — KYA 1930. S. 81—89.

Jäntere, Kaarlo, Porin triviaalikoulu vanhan koulun kuvastimena. [Die Trivialschule in Pori als Spiegel der alten Schule.] — Satakunnan kirjallisen kerhon julkaisuja IV. Porvoo, Söderström, 1930. S. 38—46.

Kuopion tyttökoulu 50-vuotisjuhla julkaisu. [Festschrift zum 50-jährigen Bestehen der Mädchenschule in Kuopio.] 1879—1929. Kuopio 1929. 186 S.

Lapuan yhteiskoulun muistojulkaisu 1904—1929. [Denkschrift der Gemeinschaftschule in Lapua.] Vaasa 1929. 276 S.

S[axén], R[alf], Synpunkter på undervisningen i »de båda modersmålen» under 1870-talet. [Gesichtspunkte des Unterrichts in »den beiden Muttersprachen» während der 1870er Jahre.] — KYA 1930. S. 65—81.

Sortavalan Seminaari 1880—1930. [Das Seminar in Sortavala 1880—1930.] Helsinki, Valistus, 1930. 360 S.

Vaasan Suomalainen lyseo 1880—1930. Julkaisivat entiset oppilaat. Julkaisun toimituskunta: [Das finnische Lyzeum in Vaasa 1880—1930. Hrsg. von früheren Schülern. Redaktionsausschuss:] Artturi Järviluoma, Heikki Hakasalo, Jalmari Lahdensuo, J. O. Ikola, Aatos Miettinen. Vaasa 1930. 660 S. 4:o.

Viipurin klassillinen lyseo 1879—1929. [Das Klassische Lyzeum in Viipuri 1879—1929.] Hrsg. von Kalle Väänänen. Viipuri 1929. 505 S.

9. Kirche. Religiöse Bewegungen.

Brotherus, K. R., Stat och kyrka i Finland. [Staat und Kirche in Finnland.] — Statsvetenskaplig Tidskrift, Lund 1930. S. 446—462.

Gummerus, Jaakko, En anklagelse emot kyrkoherden Martin Brenner

i Esbo år 1668. [Eine Anklage gegen den Pfarrer M. B. in Esbo 1668.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 332—335.

Gummerus, Jaakko, Eräs kantelu Iin kirkkoherra Anders Ulstadiusta vastaan v. 1664. [Eine Beschwerde gegen den Pfarrer von Ii, A. Ulstadius, 1664.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 327—332.

Gummerus, Jaakko, Turun tuomiokirkon kellonsoittajat 1680-luvulla. [Die Glöckner des Domes zu Turku in den 1680er Jahren.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 335—339.

Hallio, K., Eräs »hyppääjän liikkeen» laulukokoelma. [Eine Liedersammlung der Sekte »Hyppääjät».] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 352—361.

Hallio, K., Virsien vaelluksia. [Wanderungen von Kirchenliedern.] — SKHT XXVIII (1930). S. 104—115.

Hjelt, Aug., Kahden »hengellisen virren» julkaisemattomat toisinnot. [Unveröffentlichte Varianten zweier »geistlicher Lieder».] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 343—348.

Hyötyniemi, J. E., Kihlauskaava 1600-luvulta. [Verlobungsformel aus dem 17. Jh.] — Aarni. V. Kuopio 1930. S. 156—160.

Ingman, Lauri, Konventikkeliplakaatin kumoaminen Suomessa. [Die Aufhebung des Konventikelverbots in Finnland.] — SKHT XXVIII (1930). S. 386—395.

Inkinen, Antti, Hajapiirteitä Suomen kreikkalaiskatolisen kirkon oikeudellisen aseman kehityksestä. [Zur Entwicklung der rechtlichen Stellung der griechisch-katholischen Kirche in Finnland.] — SKHT XXVIII (1930). S. 140—153.

Joutsu, T. G., Suomen lukkarien palkkausoloista 1500—1700-luvuilla. [Über die Besoldungsverhältnisse der finnischen Küster im 16.—18. Jh.] — Turun Ylioppilas I. Vammala, Turun Yliopiston Ylioppilaskunta, 1929. S. 63—71.

Koskimies, J. R., Missä määrin vaikuttaa uusien lahkokuntien syntyn periytymys entisistä? [Besteht eine Kontinuität in der Entstehung neuer Sekten?] Vortrag gehalten beim Jahresfest 19. I. 1917. — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 1—15.

Krook, Tor, Till frågan om de gamla läsarna och Jonas Lagus' omvändelse. [Zur Frage der alten »Leser» (einer Sekte) und der Bekehrung J. Lagus'.] — SKHT XXVIII (1930). S. 344—374.

Kuuliala, Viljo-Kustaa, Engelbrekt Rancken romantikkopappina. [E. R. als romantischer Geistlicher.] — SKHT XXVIII (1930). S. 375—385.

Lehtonen, Aleksi, Mielialoja viime vuosisadan käsikirjatyön taitekohdassa. [Stimmungen beim Wendepunkt in der Arbeit an der Agende im vorigen Jahrhundert.] — SKHT XXVIII (1930). S. 528—535.

Lähteenoja, Aina, Anna Lagerblad. — Satakunnan kirjallisen kerhon julkaisuja IV. Porvoo, Söderström, 1930. S. 67—91.

Melander, Toini, Eräs suomenkielinen saarnakokoelma Turun his-

toriallisessa museossa. [Eine Predigtsammlung in finnischer Sprache im historischen Museum zu Turku.] — Turun Ylioppilas I. Vammala, Turun Yliopiston Ylioppilaskunta, 1929. S. 87—100.

Mikkola, J. J., Eräs Wilhelm Rossin kirjelmä tuomiokapitulille. [Ein Schreiben von W. Ross an das Domkapitel.] — SKHT XXVIII (1930). S. 269—270.

Nohrström, Holger, Vanhin tunnettu suomenkielinen evankeliumikirja ja Helsingin yliopiston kirjaston kappale siitä. [Das älteste bekannte Evangelienbuch in finnischer Sprache und ein Exemplar davon in der Universitätsbibliothek zu Helsinki.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 299—307.

Nordlund, K. I., Förarbetena för en särskild förordning om prästarättigheterna i Österbotten år 1743. [Die Vorarbeiten zu einer besonderen Verordnung über die Befugnisse der Geistlichen in Ostbottnien 1743.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 16—65.

Puukko, A. F., Silmäys suomalaisiin raamatunkäännöksiin. [Ein Überblick über die finnischen Bibelübersetzungen.] — SKHT XXVIII (1930). S. 179—188.

Rosenqvist, G. O., En brevväxling med Jacob Tengström rörande de kyrkliga böckerna. [Ein Briefwechsel mit J. T. über die kirchlichen Bücher.] — SKHT XXVIII (1930). S. 324—343.

Ruuth, Martti, Etelä-Suomen herännäisliikkeen yhteys Hallen kanssa 1720-luvulla. [Der Zusammenhang der südfinnischen Pietistenbewegung mit Halle in den 1720er Jahren.] — HA 1930. S. 1—17.

Salonen, Ilmari, Eräs yltiöpietismin tulenkantaja 1800-luvun alkukymmeneltä. Kangasniemeläinen Elias Hänninen ja hänen nostattamansa liike herännäishistorian valaistuksessa. [Ein Vorläufer des fanatischen Pietismus aus dem ersten Jahrzehnt des 19. Jh. Elias Hänninen aus Kangasniemi und die von ihm begründete Bewegung im Licht der Geschichte des Pietismus.] — SKHT XXVIII (1930). S. 432—448.

Sandelin, L. H., Peter Johan Sandelins förkunnelse och förhållande till de religiösa riktningarna på hans tid. [P. J. Sandelins Verkündigung und sein Verhalten zu den religiösen Richtungen seiner Zeit.] — SKHT XXVIII (1930). S. 500—507.

Sinnemäki, J., Herännäisyyden evankeliumia, runoutta y. m. [Evangelium, Dichtung etc. des Pietismus.] Kuopio, Herättäjä, 1930. 179 S.

Sirenius, Sigfrid, Sosialisen kristillisyydenkäsityksen syntymisestä Suomessa. [Über die Entstehung des Begriffs des sozialen Christentums in Finnland.] — SKHT XXVIII (1930). S. 449—481.

Soveri, A. J., Hämeen herännäispiirien vaiheista (1800—1880). [Über die Geschichte der pietistischen Kreise von Häme (Tavastland).] — Kirkko ja kansa 1930. S. 72—84.

Takala, Lauri, Evankelisen liikkeen alku Helsingissä, eritoten sen ylioppilasmaailmassa. [Die Anfänge der evangelischen Bewegung in Helsinki, besonders in dessen studentischer Welt.] — SKHT XXVIII (1930). S. 482—499.

Voipio, Aarni, Johan Viktor Johnsson katekismusuudistuksen harrastajana. [J. V. Johnsson's Interessen für die Katechismusreform.] — SKHT XXVIII (1930). S. 536—574.

Österbladh, Kaarlo, Pappissäätö Porvoon valtiopäivillä. [Der Priesterstand auf dem Landtag von Porvoo (Borgå).] — SKHT XXVIII (1930). S. 292—323.

10. L i t e r a t u r.

Castrén, Gunnar, »Molnets broder» och de serbiska folksångerna. [»Molnets broder» («Der Bruder der Wolke») und die serbischen Volkslieder.] — Festskrift tillägnad Yrjö Hirn. Helsinki, Schildt, 1930. S. 71—73. — Dasselbe auf finnisch. Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi.

Enkvist, Hertta, Venäläinen vaikutus Runebergin Nadeschda-runoelmaan. [Der russische Einfluss auf Runeberg's Dichtung Nadeschda.] — VA 1930. S. 372—385.

Enäjärvi-Haavio, Elsa, Simon i Sälle. — Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi. Helsinki, Otava, 1930. S. 26—49. — Dasselbe auf schwedisch. Festskrift tillägnad Yrjö Hirn.

Haapanen, Toivo, Uskonpuhdistusajan muunnoksia katolisista kirkkolauluista. [Nachbildungen katholischer Kirchenlieder in der Reformationszeit.] — SKHT XXVIII (1930). S. 93—103.

Haavio, Martti, Runollinen matka v. 1845. (Pietari Makkosen, Olli Kymäläisen ja Antti Puhakan matka Helsinkiin.) [Eine poetische Reise i. J. 1845. (Reise von P. Makkonen, O. Kymäläinen und A. Puhakka nach Helsinki.)] — Vir 1930. S. 117—133.

Hedvall, Ruth, Beröringspunkter mellan Runeberg och Rydberg. [Berührungspunkte zwischen R. und R.] — Festskrift tillägnad Yrjö Hirn. Helsinki, Schildt, 1930. S. 123—130. — Dasselbe auf finnisch. Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi.

Hultin, Arvid, Sångers av Runeberg och Topelius i vårt skillingstryck. [Lieder von R. und T. in finnischen Jahrmarktsdrucken.] — HYKJ XV (1930). S. 9—24.

Jørgensen, Arne, Bortglömda engelska Kalevalastudier. [Vergessene englische Kalevalastudien.] — Festskrift tillägnad Yrjö Hirn. Helsinki, Schildt, 1930. S. 189—202. — Dasselbe auf finnisch. Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi.

Kilpi, Volter, Suomalainen Virsikirja [Manuale-nide] v:lta 1630 Teuvan kirkonarkistossa. [Ein finnisches Gesangbuch (Manuale-Band) vom Jahre 1630 im Kirchenarchiv von Teuva.] — HYKJ XV (1930). S. 122—126.

K u s t a n n u s o s a k e y h t i ö O t a v a 1890—1930. [Die Verlagsaktiengesellschaft Otava 1890—1930.] 88 S. 4:o.

Mörne, Arvid, Emil von Qvantens lyrik. [E. von Qvantens's Lyrik.] — Festskrift tillägnad Yrjö Hirn. Helsinki, Schildt, 1930. S. 313—334.

Niemi, A. R., Lönnrotin keräelmissä säilyneestä Elinan surmavir-

restä. [Über ein in Lönnrot's Sammlungen erhaltenes Lied von Elina's Tode.] — KSV 1930. S. 26—38.

Nohrström, Holger, Några anteckningar kring den s. k. Pälkäne-Abcboken. [Einige Bemerkungen über das sog. Abcbuch von Pälkäne.] — Festskrift tillägnad Yrjö Hirn. Helsinki, Schildt, 1930. S. 341—354. — Dasselbe auf finnisch. Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi.

Nohrström, Holger, Krykzmans Wysår, Jena 1649. — HYKJ XV (1930). S. 71—91.

Pohjankanervo, T., Lisiä Länsi-Suomen runonkeräyksen historiaan. [Zur Geschichte des Liedersammelns in Westfinnland.] — KSV 1930. S. 146—170.

Rapola, Martti, Piirteitä Ruotsin vallan aikaisen kirjasuomen kehityksestä. [Aus der Entwicklung des Schriftfinnischen zur Zeit der schwedischen Herrschaft.] — Vir. 1930. S. 81—91.

Räsänen, Niilo, Pari pitäjänapul. Jonas Porthinuksen runoa. [Ein paar Gedichte des Hilfspredigers J. Porthinus.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 340—343.

Setälä, E. N., Lönnrot ja Kreutzwald. [L. und K.] — KSV 1930. S. 239—248.

S u o m e n K a n s a l l i s k i r j a l l i s u u s. IV. 1200-luvulta isonvihan aikaan. V. Isonvihan ajasta vuoteen 1809. [Finnische Nationalliteratur. IV. Von 1200 bis zum Grossen Unfrieden. V. Vom Grossen Unfrieden bis zum Jahre 1809.] Toimittajat [Redaktion:] E. N. Setälä, V. Tarkiainen, Vihtori Laurila. Helsinki, Otava, 1930. 538, 500 S.

S u o m e n k i e l e n m u i s t o m e r k k e j ä. II: 2. Kristoffer kuninkaan maanlaki. Herra Martin suomeksi kääntämä. Julkaisseet *M. Airila & Hertta Harmas*. [Denkmäler der finnischen Sprache. II: 2. König Kristoffers Landrecht. Ins Finnische übersetzt von Herrn Martti.] — SKST 82: II: 2. 1930. 349 + XXXVI S. + 4 Facsimile-Beilagen.

Tarkiainen, V., Atlantis-tarun merkkejä Eino Leinolla ja myöhemässä suomalaisessa runoudessa. [Spuren der Atlantissage bei Eino Leino und in der späteren finnischen Dichtung.] — Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi. Helsinki, Otava, 1930. S. 227—240. — Dasselbe auf schwedisch. Festskrift tillägnad Yrjö Hirn.

Tarkiainen, V., Holberg Suomessa. [Holberg in Finnland.] — Suomi V: 10. Vähäisiä kirjelmiä LXX (1930). 28 S.

Tarkiainen, V., Olisikohan Stagneliuksen »Martyrain» suomennos vaikuttanut Kiveen? [Besteht ein Einfluss der finnischen Übersetzung von Stagnelius' »Martyrerna» auf Kivi?] — Vir 1930. S. 191—195.

11. K u n s t.

Davidson, Fanny, Tampereen teatterien vaiheita. [Wandlungen der Theater von Tampere.] Tampere 1929. 69 S.

Hintze, Bertel, Modern konst. 1900-talet. [Moderne Kunst. Das erste Jahrzehnt dieses Jahrhunderts.] Helsinki, Söderström & C:o, 1930. 357 S.

Hintze, Bertel, Äldre folklivsmålningar från Finlands svenskbygder. [Ältere bildliche Darstellungen des Volkslebens aus den schwedischen Gegenden Finnlands.] — Svenska kulturbilder (utg. av S. Erixon och S. Wallin) III—IV. Stockholm, Söderström & C:o, 1930. S. 95—112.

Landtman, Gunnar, En säregen inhemsk sillhuettklippstyp från hundra år tillbaka. [Ein eigenartiger einheimischer Scherenschnitt-typus aus der Zeit vor hundert Jahren.] — HLS 6, SSLF CCXIV (1930). S. 185—216.

Meinander, K. K., Kaksi Isak Wacklinin maalaamaa muotokuvaa. [Ein paar Porträts von Isak Wacklin. Mit deutschem Referat.] — SM 1929 (hrsg. 1930). S. 80—81.

Meinander, K. K., Vårt äldsta landskapsmåleri. [Unsere älteste Landschaftsmalerei.] — Festskrift tillägnad Yrjö Hirn. Helsinki, Schildt, 1930. S. 309—312. — Dasselbe auf finnisch. Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi.

Tiinus, Helena, Musiikkihistoriallisia lähteitä 1500- ja 1600-luvulta. [Musikgeschichtliche Quellen aus dem 16. und 17. Jh.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 314—321.

von Wendt, Ernst, Ett märkligt nederländskt konstverk i finländsk ägo. »Nedtagning från korset», en Roger van der Weyden-tavla av omkr. 1440 i Gösta Serlachius-samlingen i Mänttä. [Ein bemerkenswertes niederländisches Kunstwerk in finnländischem Besitz. »Kreuzabnahme», ein Roger van der Weyden-Gemälde von etwa 1440 in G. Serlachius' Sammlung in Mänttä.] — FT CIX (1930). S. 209—227.

12. A l l g e m e i n e s K u l t u r l e b e n .

Antell, Kurt, På Finlands adelsgårdar anno 1599 och hundra år senare. [Auf finnischen Edelhöfen anno 1599 und hundert Jahre später.] — Svenska kulturbilder (utg. av S. Erixon och S. Wallin) III—IV. Stockholm, Söderström & C:o, 1930. S. 285—308.

Anttila, Aarne, Jakob Grotin suomen kielen harrastuksista. [Über J. Grot's Interesse für die finnische Sprache.] — Vir 1930. S. 105—109.

Boström, H. J., Suomenkielinen viranhakuanomus v:lta 1755. [Eine Bewerbungsurkunde in finnischer Sprache a. d. J. 1755.] — Genos 1930. S. 35—36.

Danielson, Paul, Djävulsgestalten i Finlands svenska folketro. I. Djävulen i djurgestalt. [Die Teufelgestalt im schwedischen Volksglauben Finnlands. I. Der Teufel in Tiergestalt.] — Bidrag till kännedom af Finlands natur och folk. 83: 5. Helsinki 1930. 120 S.

Festskrift utgiven av Föreningen Svenska bildningens Vänner på dess 50-årsdag den 30 oktober 1930. [Festschrift hrsg. von dem Verein Freunde der Schwedischen Bildung

zu seinem 50. Jahrestag, den 30. Oktober 1930.] Red. Eric Bahne och Sven Andersson. Turku 1930. 104 S.

Holmberg-Harva, Uno, Agricola ja Porthanin aikaa vanhemmat suomalaisten jumalain luettelot. [Agricola und die Verzeichnisse finnischer Götter aus der Zeit vor Porthan.] — KSV 1930. S. 84—120.

Hytönen, Viljo, Suomen raittiusliikkeen historia. [Geschichte der finnischen Temperenzbewegung.] — *Sivistys ja tiede* 73. Porvoo, Söderström, 1930. 413 S.

Hämäläinen, Albert, Keski-Suomen kansanrakennukset. [Die volkstümlichen Gebäude Mittelfinnlands. Mit deutschem Referat.] — *Kansatieteellisiä kuvauksia* II. SKST 186: II (1930). 368 S. + 7 Beilagen.

Karvonen, Ilmari, Kappale suomalaisuustaistelun historiaa. Ristimänimien suomalaistuminen sadan vuoden kuluessa. [Ein Stück Geschichte des finnisch-nationalen Kampfes. Die Verfinnischung der Taufnamen im Lauf von hundert Jahren.] — *Kirkko ja kansa* 1930. S. 272—278.

Lagus, Hugo, Ur en gammal brevsamling. (Robert Tengströmin ja Carl Albert Edelfeltin kirjeitä J. J. W. Lagukselle). [Aus einer alten Briefsammlung. (Briefe R. Tengström's und C. A. Edelfelt's an J. J. W. Lagus.)] — FT CIX (1930). S. 293—308.

Lehmusto, Heikki, Kappale suomalaista sivistyshistoriaa. Suomalaisen Kansakoulun Ystävät 1889—1929. [Ein Stück finnischer Kulturgeschichte. Die Freunde der finnischen Volksschule 1889—1929.] Helsinki, Otava, 1930. 213 S.

Ohrt, F., Suomen ja Tanskan suhteet entisaikoina. [Beziehungen zwischen Finnland und Dänemark in alten Zeiten.] — VA 1930. S. 125—132.

Rancken, A. W., Eric von der Lindes sorgfana. [Eric von der Linde's Trauerfahne. Mit deutschem Referat.] — FM 1929 (hrsg. 1930). S. 33—42.

Setälä, E. N., Mikael Agricolan runopukuinen jumalainluettelo ja sen suorasanainen ruotsinkielinen muunnelma. [M. Agricola's metrisches Götterverzeichnis und seine prosaische schwedische Variation.] — *Vir* 1930. S. 316—329.

Erwiderung auf *K. B. Viklunds* Aufsatz M. Agricolas metrisches Götterverzeichnis und seine prosaische Quelle.

Suolahti, Gunnar, L'étuve finnoise. — *Arctos* 1930. S. 41—68.

Söderhjelm, Alma, Min värld. [Meine Welt.] II. Tukholma, Bonnier, 1930. 505 S.

13. Kriegsgeschichte.

Aunuksen retken muistojulkaisu. [Gedenkbuch über die Expedition nach Aunus (Olonetz).] Toimituskunta [Redaktion]: Aarne Sihvo, Paavo Talvela, Paavo Pajula ja Ragnar Nordström. Helsinki, Otava, 1930. 216 S.

Donner, Harry, Officersbrev från 1788—90 och 1808—09 års krig. [Offiziersbriefe aus den Kriegen 1788—90 und 1808—09.] — *Genos* 1930. S. 66—74.

Donner, Harry, Wilhelm Gyllenskieppin päiväkirja sotatapahtumista 1789. [Tagebuch W. Gyllenskiepp's über die Kriegereignisse 1789.] — Genos 1930. S. 75—83.

Frey, S., Lyhyt katsaus Suomen sotilaspoliittisen aseman kehitykseen 1200-luvulta nykypäiviin. [Kurze Übersicht über die Entwicklung der militärpolitischen Lage Finnlands seit dem 13. Jahrhundert bis auf den heutigen Tag.] — Suomen Sotilasaikakauslehti 1930. S. 269—285.

Hannula, J. O., Y. M. Sprengtportenin sotilaallisesta toiminnasta. [Militärische Tätigkeit von Y. M. Sprengtporten.] — Suomen Sotilasaikakauslehti 1930. S. 165—175.

Juvelius, Einar W., Muudan sotalaitoksen organisatsioonikysymys Ruotsi-Suomessa 1700-luvun puolimaissa. [Eine Organisationsfrage des Heerwesens in Schweden-Finnland um die Mitte des 18. Jh.] — HA 1930. S. 313—318.

Karikoski, V. A. M., Ruotsi-Suomen sotilaspoliittinen ja strateginen asema. Yleiskatsaus ruotsalais-suomalaisen valtakunnan perustamisesta vuoteen 1700. [Die militärpolitische und strategische Lage Schweden-Finnlands. Überblick über die Gründung des schwedisch-finnischen Reiches bis zum Jahre 1700.] — Suomen sotatieteellisen seuran julkaisu 6. Helsinki, Otava, 1930. 192 S. + 3 karttaa.

Karjala vapaussoodassa. [Karelien im Freiheitskrieg.] Julkaissut Karjalan sotahistorian toimikunta. I. Kirj. *Simo Eronen* ja *Antti Komonen*. Helsinki, Otava, 1930. 330 S. 4:o.

Kopio, Lauri, Suomen laivasto- ja merisotahistoriaa. [Geschichte der Flotte- und der Seekriege Finnlands.] — Suomen Armeija. Porvoo, Söderström, 1930. S. 56—84. 4:o. — Suomen puolustusvoimat. S:n. S:n.

Korhonen, Arvi, Stålhandsken hakkapeliittain kotipaikoista. — [Über die Heimatsorte der Hakkapeliten (Reiter) Stålhandske's.] Hakkapeliitta 1930. S. 796—798.

Luukkonen, Emil, Lääkintäpalveluksesta Karjalan rintamalla. [Über den Sanitätsdienst an der Karelischen Front während des Freiheitskrieges.] — Suomen Sotilasaikakauslehti 1930. S. 131—136.

Nordenstreng, Sigurd, Haapaniemi krigsskola och topografiska kår. [Die Kriegsschule und das topographische Korps von Haapaniemi.] — HLS 6, SSLF CCXIV (1930). S. 1—120.

Nurmio, Heikki, & Palmroth, R. V., Suomen sotalaitos viiden vuosisadan aikana. [Das finnische Heerwesen in fünf Jahrhunderten.] — Suomen Armeija. Porvoo, Söderström, 1930. S. 7—54. 4:o. — Suomen puolustusvoimat. S:n. S:n.

Pekkola, Sulo-Veikko, Petsamoä perimässä. [Unterwegs nach Petsamo.] Porvoo, Söderström, 1930. 216 S. + 1 Kartenskizze.

Rein, G., Suomen soturien kirjeitä. [Briefe finnischer Krieger.] I—III. — Genos 1930. S. 5—11, 53—61.

Rein, G., Sveaborgs bombardemang 1855. [Das Bombardement

von Sveaborg 1855. (Ein Brief von H. G. Alopæus an N. J. Paldan.) — Genos 1930. S. 156—159.

H. S., Englantilaisten merivoimien toiminta Suomenlahdella v. 1918 ja 1919. [Die Tätigkeit der englischen Seestreitkräfte im Finnischen Meerbusen 1918 und 1919]. — Laivastolehti 1930. S. 51—55.

Wallenius, K. M., Savolaisia ylioppilaita jääkäriликkeessä. [Savosche Studenten in der Jägerbewegung.] — Savolaisen osakunnan 25-vuotishjulkaisu. Helsinki 1930. S. 140—149.

Wirkkala, Ilmari, Paljon puhuvia nimiä. (Ruotsinvallanaikaisia suomalaisia laivastopäälliköitä.) [Vielsagende Namen. (Finnische Flottenführer zur Zeit der schwedischen Herrschaft.)] — Laivastolehti 1930. S. 115—119.

14. W i r t s c h a f t.

Gardberg, John, Samfällda näringsfång i havsbandet. [Gemeinschaftlicher Erwerb am offenen Meere.] Sv. Litt. Sällskp. Folkloristiska och etnografiska studier IV. S. 99—151.

Haataja, Kyösti, Talousoikeudellisia näköaloja. [Wirtschaftsrechtliche Perspektiven.] — VA 1930. S. 155—163.

Harmaja, Leo, Katsaus Suomen kansantalouteen maailmansodan edellä ja jälkeen. [Überblick über die finnische Volkswirtschaft vor und nach dem Weltkrieg.] — KA 1930. S. 202—227.

Hynninen, Emil, Osuustoiminnan merkitys Oulun läänin maatalouden kohottajana. [Die Bedeutung der Genossenschaftstätigkeit für die Hebung der Landwirtschaft im Län Oulu.] — Suomen Osuustoimintalehti 1930. S. 359—365.

Hämäläinen, Albert, Hylkeenpyynti keskisen Pohjanlahden suomenpuoleisella rannikolla. [Der Seehundsfang an der finnischen Küste des zentralen Bottnischen Merrbussens.] — SMA XXXVII: 2 (1930). 162 S.

Linna, K. E., Pohjois-Hämeen vanhaa maataloutta ja maalaiselämää. [Landwirtschaft und Landleben älterer Zeit in Nord-Häme.] — Talonpoika VII. Porvoo, Söderström, 1930. S. 21—27.

Lundell, Oscar, Finlands export efter kriget. [Finnlands Export nach dem Krieg.] Helsinki 1930. 179 S.

Modeen, G., Byggnadsverksamheten i städerna åren 1921—28. [Die Bautätigkeit in den Städten während der Jahre 1921—28.] — EST 17 (1930). S. 1—63.

Nikander, Gabriel, Fiskars bruks historia. [Geschichte der Fabrik Fiskarsbruk.] Turku 1929. 200 S. + Karten. 4:o.

Nyberg, Paul, En missuppfattad rågångsurkund från 1500-talet i Nordenskiöldska samlingen. [Eine missverstandene Flurbesichtigungs-urkunde aus dem 16. Jh. in der Nordenskiöld'schen Sammlung.] — HYKJ XV (1930). S. 92—104.

Paavilainen, A., Suomen Kultaseppien Liiton 25-vuotishistoria. [25 Jahre Geschichte des Verbandes finnischer Goldschmiede.] Helsinki 1930. 176 S.

Parvela, A. A., Oulun läänin viljelyskasvit, niiden historia ja nykyinen levinneisyys. I. Yleinen osa. [Die Kulturpflanzen des Läns Oulu, ihre Geschichte und gegenwärtige Verbreitung. I. Allgemeiner Teil.] Diss. Hels. Helsinki 1930. 334 S.

Solitander, Axel, Några anteckningar rörande träförädlingens historia i Finland. [Einige Bemerkungen über die Geschichte der Holzveredlung in Finnland.] Als Beilage (Facsimile): *P. Kalm* — *C. G. Widqvist*, Menlöse Tankar om Bräd-Sågning. [Unvorgreifliche Gedanken über das Brettersägen.] Diss. Åbo 1772. Helsinki 1930. 21 S. — Separatabdr. aus: Pappers och trävarutidskrift för Finland 1929, 1930.

Tallqvist, Hj., Tekniska Föreningen i Finland 1880—1930. [Der Technische Verein Finnlands 1880—1930.] Helsinki 1930. 151 S. 4:o.

Willandt, O. W., Valtion asutustoiminnan tulokset Suomessa. [Die Resultate der staatlichen Kolonisationstätigkeit in Finnland.] — Sosialinen Aikakauskirja 1930. S. 459—478.

Voionmaa, V., Osuustoiminnallista elämää Suomessa entisinä aikoina. [Genossenschaftsleben in Finnland in früherer Zeit.] — Suomen Osuustoimintalehti 1930. S. 1—10, 61—69.

Öller, Uno, Finlands järnväg i barnskor. [Die finnischen Eisenbahnen in den Kinderschuhen.] Helsinki 1929. 63 S. 4:o. — Dasselbe auf finnisch 1930.

15. Genealogie.

Suolahti, Gunnar, Suomen papiston alkuperä sekä pappissukujen leviäminen ennen Isoa vihaa. [Die Ursprünge der finnischen Geistlichkeit und die Ausbreitung der Geistlichenfamilien vor dem Grossen Unfrieden.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 228—240.

Wirilander, E. O. J., Demologisia havaintoja Suomen aatelistosta suuren Pohjan sodan aikana. [Demologische Beobachtungen über den Adel Finnlands zur Zeit des grossen Nordischen Krieges.] — HA 1930. S. 300—312.

Wirilander, E. O. J., Minkätähden sivistyssuvut kuolevat? [Weshalb sterben die Kulturfamilien aus?] — Genos 1930. S. 105—119.

Björkman, Hj., & Hedman, Karl, Äldre köpmanssläkter i Kristinestad (*B a c k m a n, B e r g, B j ö r k m a n, B r u n c k, H o l m s t r ö m, L e b e l l, L e B e l l, S u n d m a n, U d d m a n*). [Ältere Kaufmannsgeschlechter in Kristiinankaupunki.] — SSV 1929 (hrsg. 1930). S. 277—371.

Durchman, Osmo, Släkten *B r o n i k o v s k y*. [Das Geschlecht B.] — Genos 1930. S. 12—23.

von Frenckell, Rafael, Der finnische Zweig des Geschlechts *F r e n c k e l l* und von Frenckell. Helsinki 1930. 27 S.

Donner, Harry, Tillägg till ätten *G y l l e n s k i e p p s* genealogi. [Beitrag zur Genealogie des Geschlechts Gyllenskiepp.] — Genos 1930. S. 27—32.

Hammarström, Artur, Ur en tysk släkts saga i Finland. [Aus der Sage eines deutschen Geschlechts in Finnland.] (H a s t.) — FT CIX (1930). S. 37—48, 151—160.

Durchman, Osmo, Lisiä Suomen Ritarihuoneeseen merkitsemättömien vierasperäisten aatelissukujen tuntemukseen. IX. K r a k a u. [Beiträge zur Kenntnis der im Ritterhause Finnlands nicht immatrikulierten Adelsgeschlechter fremder Herkunft. IX. K.] — SSV 1929 (hrsg. 1930). S. 372—385.

Finne, Jalmari, P a c c h a l e n i u s-suvun alkuperä. [Die Herkunft des Geschlechts Pacchalenius.] — Genos 1930. S. 33—34.

Carpelan, Tor, Också en ärftlighet. Ett bidrag till ätten v o n Q v a n t e n s historia. [Auch eine Erblichkeit. Ein Beitrag zur Geschichte des Geschlechts von Qvanten.] — Genos 1930. S. 152—155.

Hedman, Karl, R e i n i, R e i n i u s, R e i n. Kompletteringar till utredningen i »Sukukirja». [R., R., R., Ergänzungen zu dem Aufsatz in »Sukukirja».] — SSV 1929 (hrsg. 1930). S. 233—255.

Swanljung, Christian, & Durchman, Osmo, Släkten S w a n l j u n g. [Das Geschlecht S.] — SSV 1929 (hrsg. 1930). S. 386—404.

Nyberg, Paul, Till släkten S ö d e r s t r ö m s äldsta genealogi. [Zur ältesten Genealogie des Geschlechts Söderström.] — Genos 1930. S. 160—164.

Estlander, Robert, Släkten W i t h a n d e r. [Das Geschlecht W.] — Genos 1930. S. 91—94.

Räncken, A. W., Gustaf Johan Kaspersson W r e d e s stamträd. [Der Stammbaum G. J. K. Wrede's.] — Genos 1930. S. 87—90.

16. Biographie.

- 1: Allgemeines. 2: Geistliche. 3: Gelehrte. 4: Schriftsteller und Künstler.
5: Politiker. 6: Andere.

1.

K a n s a l l i n e n E l ä m ä k e r r a s t o. [Sammlung nationaler Biographien, hrg. durch die Finnische historische Gesellschaft.] III. J — Malmivaara, Porvoo, W. Söderström, 1930. 544 S.

K o t i m a i s i a n ä y t t ä m ö t a i t e i l i j o i t a s a n o i n j a k u v i n. [Einheimische Bühnenkünstler in Wort und Bild.] Viipuri 1930. 382 S. 4:o.

Kuusi, Sakari, Suuria suomalaisia. V. [Grosse Finnen. V.] (Johan Ludvig Runeberg, Johan Wilhelm Snellman, Fredrik Cygnaeus.) Jyväskylä, Gummerus, 1930. 76 S.

S u o m e n l i i k e m i e h i ä. [Geschäftsleute Finnlands.] I—II + Suppl. Hämeenlinna 1930. 1159 S.

2.

Dahlberg, Ragnar, En volym ur Michael Agricola's boksamling. [Ein Band aus M. Agricola's Büchersammlung.] — HYKJ XV (1930). S. 57—70.

Virtanen, E. A., Piispa Mikael A g r i c o l a rajoja käymässä. [Bischof M. A. als Flurbesichtiger.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 312—313.

Perälä, Väinö, Yrjö A l a n u s. — SKHT XXVIII (1930). S. 189—207.

Gummerus, Jaakko, Eräs Maarian pitäjäläisten syytösjuttu kirkkoherraansa prof. P. B å n g i a vastaan v. 1670—1672. [Eine Anklage der Bewohner des Ksp. Maaria gegen ihren Pfarrer Prof. P. Bång 1670—72.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 323—326.

Cederberg, A. R., Professori Juhana F l a c h s e n i u k s e n kuolinpäivä. [Der Todestag des Professors J. Flachsenius.] — Genos 1930. S. 24—26.

Koskenniemi, A. E., F. G. H e d b e r g i n reunamuistutukset Anders Nohrborgin postillaan. [F. G. Hedberg's Randbemerkungen zu A. Nohrborg's Postille.] — SKHV VII—X 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 349—352.

Mannermaa, J. A., Arkkipiispa Gustaf J o h a n s s o n. [Erzbischof G. J.] — Suomen kirkon elämää. II. Helsinki, Otava, 1930. S. 5—30.

Pentti, Elias V., Arkkipiispa Gustaf J o h a n s s o n †. [Erzbischof G. J.] — Kirkko ja kansa 1930. S. 194—201.

Kaila, Erkki, Muistelmia elämäni varrelta. [Erinnerungen aus meinem Leben.] — Kirkko ja kansa 1930. S. 132—135, 165—170, 202—207, 227—233, 258—264.

Alanen, Yrjö, Samuel L o h i k o s k i. Eräs eteläpohjalainen maallikkosaarnaaja. [S. L. Ein südostbottnischer Laienprediger.] — Kirkko ja kansa 1930. S. 110—115.

Salonen, Ilmari, Henrik R e n q v i s t. I. Diss. Hels. Helsinki, Otava, 1930. 297 S.

Renvall, Uno, Självbiografiska anteckningar af Torsten T. R e n v a l l. [Selbstbiographische Aufzeichnungen von T. T. R.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 66—86.

Grönroos, Albert, Isaac R o t h o v i u s såsom predikant. [I. R. als Prediger.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 199—227.

v. Bonsdorff, Max, Brev till och från F. L. S c h a u m a n i Herman Råberghs brevsamling. [Briefe an und von F. L. S. in H. R:s Briefsammlung.] — SKHT XXVIII (1930). S. 508—527.

Airas, Kaarlo, Eräs virkanimitysjupakka. (Juhana W e g e l i u s nuor.) [Ein Ernennungszwist. (J. W. jun.)] — TA 1930. S. 244—250.

3.

Anthoni, Eric, Ett brev från den landsförviste Anders Erik A f z e l i u s. [Ein Brief des verbannten A. E. A.] — HT 1930. S. 69—72.

Killinen, Kalervo, Johan Reinhold A s p e l i n muinaismuistotyöntekijöiden ohjaajana ja neuvojana 1870—1880-luvuilla. [J. R. A. als Lehrer und Ratgeber der Archäologen.] — Aarni V. Kuopio 1930. S. 23—41.

von Wendt, Ernst, C. G. Estlander och *August Strindberg*. Ett märkligt femtioårsminne. [C. G. E. und A. S. Eine bemerkswerte 50-jährige Erinnerung.] — FT CVIII (1930). S. 26—36.

Anttila, Aarne, Jakob Grotin suomen kielen harrastuksista. [Über J. Grot's Interesse für die finnische Sprache.] *Vir* 1930. S. 105—109.

Erich, Rafael, Robert Fredrik Herma n s o n. Minnestal vid Finska Vetenskaps-societetens sammanträde den 16 december 1929. [R. F. H. Gedächtnisrede in der Versammlung der Finnischen Wissenschaftssozietät am 16. Dezember 1926.] — SSFVuos VIII B: 3 (1930) 21 S.

Brotherus, K. R., Theodor Homén Savolaisen osakunnan ensimmäisenä inspehtorina. [Th. H. als erster Inspektor der savoschen Studentenkorporation.] — Savolaisen osakunnan 25-vuotisjulkaisu. Helsinki 1930. S. 66—72.

Pipping, Hugo, Oskar Fredrik Hult m a n. Minnestal vid Finska Vetenskaps-societetens sammanträde den 14 april 1930. [O. F. H. Gedächtnisrede in der Versammlung der Finnischen Wissenschaftssozietät am 14. April 1930.] — SSFVuos VIII B: 6 (1930). 17 S.

Lindelöf, Ernst, Konrad Severin Johansson. Minnesord vid Finska Vetenskaps-societetens sammanträde den 20 januari 1930. [K. S. J. Nachruf in der Versammlung der Finnischen Wissenschaftssozietät am 20. Januar 1930.] — SSFVuos VIII B: 4 (1930). 13 S.

Ekman, Gunnar, Yrjö Henrik Kaja v a. Muistopuhe Suomen Tiedeseuran kokouksessa 17 p:nä maaliskuuta 1930. [Y. H. K. Gedächtnisrede in der Versammlung der Finnischen Wissenschaftssozietät am 17. März 1930.] — SSFVuos VIII B: 5 (1930). 12 S.

Nordenskiöld, Erik, Per Kalm och hans amerikanska resa. [P. K. und seine amerikanische Reise.] — FT CIX (1930). S. 121—134.

Havu, I., Eräs Herman Kellgrenin kirje J. V. Snellmanille. [Ein Brief H. Kellgren's an J. V. Snellman.] — Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi. Helsinki, Otava, 1930. S. 50—53. — Dasselbe auf schwedisch. Festschrift tillägnad Yrjö Hirn.

Danielson-Kalmari, J. R., Julius Kroh n i a muistellessa. [Erinnerungen an J. Krohn.] — Turun Ylioppilas I. Vammala, Turun Yliopiston Ylioppilaskunta, 1929. S. 7—28.

Anttila, Aarne, Elias Lönn r o t ja vapaaehtoinen tutkinto suomen kielessä. [E. L. und die freiwillige Prüfung im Finnischen.] — Suomi V: 10 (1930). S. 12—18.

Anttila, Aarne, Kun Lönn r o t luultiin kuolleeksi v. 1831 ja 1833. [Als 1831 und 1833 angenommen wurde, dass L. gestorben sei.] — Nuori Suomi 1930. S. 87—95.

Anttila, Aarne, Pitääkö suomalaisen kirjallisuuden historian tunnetuin tosiasia paikkansa. (Tiedot Elias Lönnrotin syntymästä.) [Ist die bekannteste Tatsache der finnischen Literaturgeschichte stichhaltig? (Die Angaben über E. Lönnrot's Geburt.)] — Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi. Helsinki, Otava, 1930. S. 11—16.

Silvanto, Reino, Elias L ö n n r o t i n käsityöaskartelusta. [E. Lönnrot's Beschäftigungen mit Handarbeit.] — Uusimaa I. Helsinki, Eteläsuomalainen Osakunta, 1930. S. 78—87.

Wrede, R. A., Johan Jakob N o r d s t r ö m såsom statsrättslärare. [J. J. N. als Staatsrechtler.] — Tidskrift, utgiven av Juridiska Föreningen i Finland 1930. S. 291—336.

Tallqvist, Hj., P o r t h a n som numismatiker. [P. als Numismatiker.] — FT CIX (1930). S. 229—239.

Haltsonen, Sulo, Muuan Eero S a l m e l a i s e n kirje V. Kilpiselle. [Ein Brief von E. Salmelainen an V. Kilpinen.] — Aarni V. Kuopio 1930.

Linkomies, Edwin, A. H. S a l o n i u s †. — Arctos 1930. S. 252—256.

Borenius, Tancred, J. J. T i k k a n e n såsom vetenskapsman. [J. J. T als Gelehrter.] — FT CIX (1930). S. 375—381.

v. W[illebrand], R., J. J. T i k k a n e n †. — FT CIX (1930). S. 1—11.

Rein, Edv., O. E. T u d e e r. — VA 1930. S. 349—359.

Rein, Edv., O. E. T u d e e r †. — Arctos 1930. S. 247—251.

4.

Järnefelt, Arvid, Vähän lisää Juhani A h o s t a. [Kleine Beiträge über J. Aho.] — Nuori Suomi 1930. S. 14—21.

Laurila, K. S., Muutama muistelmä Juhani A h o s t a. [Erinnerungen an J. Aho.] — Nuori Suomi 1930. S. 129—142.

Edelfelt, Berta, Ur Albert E d e l f e l t s brev. Kring sekelskiftet. [Aus A. Edelfelt's Briefen. Um die Jahrhundertwende.] Helsinki, Schildt, 1930. 319 S.

Jukola, Martti, Juhana Heikki E r k k o. Elämä, runoilijatoiminta ja teokset. I. Vuoteen 1890. [J. H. E. Leben, dichterische Tätigkeit und Werke. I. Bis 1890.] Diss. Hels. Helsinki, Otava, 1930. 460 S.

Heikinheimo, Ilmari, Eräs onnela-kuvitelma. Jotakin Kaarle Aksel G o t t l u n d i n toimista metsäsuomalaisien hyväksi. [Eine Utopie. Über K. A. Gottlund's Wirken zum Besten der Waldfinnen.] — Suur-Suomen koulu. Jyväskylä, Gummerus, 1930. S. 276—284.

Heikinheimo, Ilmari, Piirteitä G o t t l u n d i n Otavan syntyhistoriasta. [Zur Entstehungsgeschichte von Gottlund's Otava.] — Suomi V: 10. Vähäisiä kirjelmiä LXV (1930). 33 S.

Ruuttu, Maija, Jaakko J u t e i n i viipurilaisena opettajaehdokkaana. [J. J. als Lehrerkandidat in Viipuri.] — HA 1930. S. 103—105.

Heikinheimo, Ilmari, K a l l i o ja Kaarle Aksel G o t t l u n d. Vanhaa ja uutta heidän suhteistaan. [K. und K. A. G. Altes und Neues über ihre Beziehungen.] — Vir 1930. S. 8—19.

Nyberg, Paul, Ett brev från Aleksis K i v i till Oskar Toppelius. [Ein Brief A. Kivi's an O. T.] — Festskrift tillägnad Yrjö Hirn. Helsinki, Schildt, 1930. S. 355—358. — Dasselbe auf finnisch. Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi.

Dahlström, Svante, Då R u n e b e r g var student i Åbo. [Als R. Student in Turku war.] — Festschrift utg. av Svenska bildningen svänner. Turku 1930. S. 49—64.

Vasenius, Valfrid, Zacharias T o p e l i u s. Hans liv och skaldegärning. [Z. T. Sein Leben und Dichten.] VIII. Helsinki, Schildt. 511 S.

Andersson, Otto, Erik T u l i n d b e r g. En finländsk musikamatör från det gustavianska tidevarvet. [E. T. Ein finnischer Musikliebhaber der Gustavianischen Zeit.] — FT CVIII (1930). S. 122—151.

Railo, Eino, Kyösti W i l k u n a, ihmisenä — kirjailijana — itseinäisyysmiehenä. I—II. [K. W. als Mensch — als Schriftsteller — als Selbständigkeitsmann.] Helsinki, Kirja, 1930. 570 S.

5.

Leinonen, Artturi, Santeri A l k i o aatteen miehenä ja kirjailijana. [S. A. als Mann der Idee und als Schriftsteller.] — Nuori Suomi 1930. S. 27—37.

Liakka, Niilo, Santeri A l k i o kansankasvattajana. [S. A. als Erzieher des Volkes.] — Kansanvalistus ja kirjastolehti 1930. S. 169—176.

H ä n m e n i. Santeri A l k i o n muistolle. [Er ist dahingegangen. Dem Andenken S. Alkio's.] Vaasa 1930. 93 S.

von Bonsdorff, Carl, Gustav Mauritz A r m f e l t. Levnadsskildring. I. [G. A. M. Lebensbeschreibung. I.] — SSLF CCXII (1930). VIII + 608 S.

Donner, Harry, Kring G. M. A r m f e l t och G. W. T i b e l l åren 1808 och 1811. [G. A. M. und G. W. T. in den Jahren 1808 und 1811.] — HT 1930. S. 105—118.

Hornborg, Harald, Kring en tjänstfullmakt. [Über eine Vollmacht. (Für G. M. A r m f e l t als Oberstatthalter von Stockholm.)] — Genos 1930. S. 62—65.

Nordenstreng, Sigurd, »Ubi Patria ibi bene» eller »Ubi bene ibi Patria». Ett utbyte av tankar mellan Leo M e c h e l i n och C. G. E s t l a n d e r. [»Ubi Patria ibi bene» oder »Ubi bene ibi Patria». Ein Gedanken-austausch zwischen L. M. und C. G. E.] — HLS 6, SSLF CCXIV (1930). S. 334—340.

Castrén, Zach., J. V. S n e l l m a n ja kansansivistystoimi. [J. V. S. und die Volksbildungsarbeit.] — A IV (1930). S. 5—16.

[*Yrjö-Koskinen, Eino Sakari*,] Otteita rehtori E. S. Y r j ö - K o s k i s e n »Muistelmista vanhasta kodista». [Auszüge aus Rektor E. S. Y.-Koskinen's »Erinnerungen aus einem alten Heim.»] — Suomalainen Suomi XIII (1930). S. 49—57.

Yrjö Koskinen, Kansallisia ja yhteiskunnallisia kirjoituksia. Neljäs osa. 1877—1903. [Nationale und soziale Aufsätze. Vierter Teil. 1877—1903.] — SKST 108 (1930). 691 + 3 S.

Ahava, Iivar, Y r j ö K o s k i n e n ja eräät kieliriidat valtiopäivillä. [Y. K. und einige Sprachstreitigkeiten auf den Landtagen.] — Suomalainen Suomi XIII (1930). S. 25—39.

Danielson-Kalmari, J. R., Puhe Y. S. Yrjö-Koskisen hautajaisissa 18. 10. 1903. [Rede bei der Beerdigung Y. S. Y.-Koskinen's.] — Suomalainen Suomi XIII (1930). S. 5—10.

Fieandt, Einar, Yhtä ja toista Yrjö-Koskisesta. [Dies und jenes von Y. Koskinen.] — Suomalainen Suomi XIII (1930). S. 68—73.

Grottenfelt, Arvi, Yrjö Koskisen »Johtavat aatteet ihmiskunnan historiassa». [Y. Koskinen's »Leitende Ideen in der Geschichte der Menschheit».] — HA 1930. S. 270—285.

Harmaja, Leo, Y. S. Yrjö-Koskisen kansantaloudelliset kirjoitukset. [Die nationalökonomischen Aufsätze von Y. S. Y.-K.] Kansantaloudellinen Aikakauskirja 1930.

Harmaja, Leo, Y. S. Yrjö-Koskisen sosialipoliittiset kirjoitukset. 100-vuotismuisto. [Y. S. Y.-Koskinen's sozialpolitische Aufsätze. Zur 100-jährigen Erinnerung.] — Sosialinen Aikakauskirja 1930. S. 709—723.

Ingman, Sylvi, Yrjö Koskisen kaunokirjailijana. [Y. K. als Dichter.] — Suomalainen Suomi XIII (1930). S. 78—92.

Jäntere, Kaarlo, Yrjö Koskisesta historiantutkijana. [Über Y. Koskinen als Historiker.] — VA 1930. S. 401—409.

Melander, Gustaf, Hajamuistelmia senaattori Yrjö-Koskisen kodista ja toiminnasta. [Zerstreute Erinnerungen an das Heim und die Tätigkeit von Senator Y.-Koskinen.] — Suomalainen Suomi XIII (1930). S. 40—48.

Nevanlinna, E., Muistosanoja Yrjö Koskisesta. [Worte der Erinnerung an Y. Koskinen.] — VA 1930. S. 410—416.

Suolahti, Gunnar, Yrjö Koskisen. Satavuotismuisto. [Y. K. Zur 100-jährigen Erinnerung.] — HA 1930. S. 257—269.

Vuorjoki, Yrjö, Yrjö-Koskisen ja Länsipohjan kysymys. [Y.-K. und die westbottische Frage.] — Suomalainen Suomi XIII (1930). S. 93—104.

Österbladh, Kaarlo, Yrjö Koskisen v:n 1872 valtiopäivillä. [Y. K. auf dem Landtag 1872.] — HA 1930. S. 286—299.

6.

Ramsay, Jully, En karmeliterpriorinna af finsk fräsesläkt i Köln på 1700-talet. [Eine Karmeliterpriorin adligen Geschlechts in Köln im 18. Jh.] (Filippina Andeflyckt.) — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 339—340.

Ruuth, Martti, Laamanni K. F. Forsströmin elämäkerralliset muistelmat. [Lagman (Landrichter) K. F. Forsström's Lebenserinnerungen. Mit deutschem Referat.] — HArk XXXVIII: 5 (1930). 27 S.

Eskelin, Karolina, Rosina Heikel †. — Finska Läkaresällskapets handlingar 1930. S. 415—424.

Westermarck, Helena, Finlands första kvinnliga läkare. Rosina Hei-

k e l. [Die erste Ärztin Finnlands R. H.] Loviisa, Söderström & C:o, 1930. 177 S.

Järnefelt, Arvid, Vanhempieni romaani. [Der Roman meiner Eltern, Generallt. Alexander J ä r n e f e l t und Elisabeth Clodt von Jürgensburg.] III. Porvoo, Söderström, 1930. 297 S.

Suolahti, Gunnar, Gustaf Wilhelm von K r a e m e r i n muistelmat. [Memoiren Gustav Wilhelm von Kraemer's. Mit deutschem Referat.] — HArk XXXVIII: 3 (1930). 12 S.

J. J. M. [= *J. J. Mikkola*], Iloinen kunnon mies. [Ein heiterer Ehrenmann.] [F. J. R a b b e.] — Satakunnan kirjallisen kerhön julkaisuja. IV. Porvoo, Söderström. 1930. S. 31—37.

Lahtonen, Väinö, Murroskauden mies. Merikapteeni Johan Ludvig S t e n i u s. [Ein Mann der Übergangszeit. Schiffskapitän J. L. S.] — Satakunnan kirjallisen kerhön julkaisuja. IV. Porvoo, Söderström, 1930. S. 47—66.

Ginström, Egidius, Julius T a l l b e r g och hans verk. [J. T. und sein Werk.] Minnesskrift utgiven i anledning av den Tallbergiska firmans femtioårsjubileum. Helsinki 1930. 137 S.

17. Topographie.

H e r r g å r d a r i F i n l a n d. [Die Herrenhöfe in Finnland.] Hrg. von Gabriel Nikander. Hefte 36—40. Helsinki, Söderström & C:o, 1930.

K o t i s e u t u. Suomen kotiseutututkimuksen äänenkannattaja. Julk. Helmer Salonen. [Die Heimat. Zeitschrift für Heimatkunde.] II. (1930). 141 S.

K o t i s e u t u k u v a u k s i a L o u n a i s - H ä m e e s t ä. [Heimatschilderungen aus Südwest-Häme.] IX. Forssa 1930. 74 S.

L o u n a i s - H ä m e e n k o t i s e u t u - j a m ū s e o y h d i s t y k s e n v u o s i k i r j a. [Jahrbuch des Heimat- und Museumsverein von Südwest-Häme.] 1930. Forssa. 205 S.

Hautamäki, Kustaa, P o h j a n m a a. Kotiseututiedon viitteitä ja lähtökohtia. [Ostbottnien. Heimatkundliche Winke und Ausgangspunkte.] Porvoo, Söderström, 1930. 67 S.

Hausen, Reinh., Ur Å l a n d s forntid. IV. Bolstaholms säteri och dess ägare. Labbnäs fräsehemman. När tsar Peter om sommaren 1719 låg med sin flotta vid Lemland. [Aus der älteren Zeit Ålands. IV. Das Rittergut Bolstaholm und sein Inhaber. Das Freigut Labbnäs. Als Zar Peter im Sommer 1719 mit seiner Flotte bei Lemland lag.] — Åland IX (1930). S. 1—57.

*

Allardt, Anders, B o r g å socken. [Das Kirchspiel Borgå.] III. Helsinki, Söderström & C:o, 1930. 401 S.

Forsskähl, Gösta, Inskrifter på gravvårdar från 1800-talet på B o r g å begravningsplats (Näsebacken). [Inskriften auf Grabdenkmälern aus

dem 19. Jahrhundert auf dem Friedhof (Näsebacken) zu Porvoo.] — SSV 1929 (hrsg. 1930). S. 49—94.

Takolander, Alfons, E k e n ä s stads historia. I. Till stora ofreden. [Geschichte der Stadt Ekenäs. I. Bis zum Grossen Unfrieden.] Tammi-saari, 1930. XIII + 400 S. + 1 Karte.

Takolander, Alfons, Kyrkliga förhållanden i E k e n ä s intill slutet av 1600-talet. [Kirchliche Verhältnisse in Ekenäs bis zum Ende des 17. Jh.] — SKHT XXVIII (1930). S. 208—222.

Kallio, V. J., H a l i k o n historia. [Geschichte von Halikko.] Forssa 1930. VI + 536 S. + 2 Beilagen. 4:o.

Björkman, Hj., Gårdar och gårdsägare i G a m l a k a r l e b y på 1700-talet. [Häuser und Hausbesitzer in Kokkola im 18. Jh.] — SSV 1929 (1930). S. 256—276.

Mickvitz, A., G a m l a k a r l e b y stads historia. Häft 2. [Geschichte der Stadt Gamlakarleby. Heft 2.] Helsinki, Söderström & C:o, 1930. S. 33—112, 17—32.

Hultin, Herman, H e l s i n g e församlings historia. [Geschichte der Kirchengemeinde Helsinge.] Helsinki 1930. 182 S.

Rancken, A. W., H e l s i n g f o r s-esplanadernas historia. [Geschichte der Esplanaden von Helsinki.] — FT CIX (1930). S. 23—36.

Melander, K. R., H i i t t i s t e n kirkon rakentaminen. [Der Bau der Kirche von Hiittinen.] — HA 1930. S. 100—102.

Kuusi, Sakari, Vaivaishoito H o l l o l a n emäseurakunnassa vuosina 1721—1866. [Die Armenpflege in der Muttergemeinde von Hollola in den Jahren 1721—1866.] — SKHT XXVIII (1930). S. 223—268.

Louhelainen, O. A., Sasslinin koulu- ja saarnahuonelaitoksen historia. (H ä m e e n k y r ö.) [Geschichte der Sasslin'schen Schule und Kapelle.] — Satakunnan kirjallisen kerhon julkaisuja. IV. Porvoo, Söderström, 1930. S. 92—207.

Lindeqvist, K. O., Hämeenlinnan kaupungin historia. [Geschichte der Stadt Hämeenlinna.] III. 1809—75. Hämeenlinna 1930. 402 S. + Karten.

Ruotsalainen, Lassi, Rutakon (I i s a l m e n) vanhoista oloista. [Über die älteren Verhältnisse in Rutakko.] — Aarni V. Kuopio 1930. S. 99—103.

Björkman, Hj., Bouppteckningar för äldre tid i Finlands städer. I. J a c o b s t a d 1706—1800. [Die ältesten aufbewahrten Aufnahmen der Hinterlassenschaften zu Pietarsaari 1706—1800.] — SSV 1929 (hrsg. 1930). S. 95—232.

Sariola, V., J y v ä s k y l ä n käsityöläiset 1837—1930. [Die Handwerker von Jyväskylä 1837—1930.] Jyväskylä 1930. 280 S.

Kronqvist, Iikka, K a a r i n a n kirkko. [Die Kirche von Kaarina. Mit deutschem Referat.] — SM 1929 (hrsg. 1930). S. 41—60.

Salenius, J. M., K i v i j ä r v e n seurakunnan oloista sen ensi aikoina [Über die Verhältnisse der Kirchengemeinde Kivijärvi in deren ersten Zeiten.] — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 286—298.

Hirsjärvi, Tarmo, K o i j ä r v e n kunnan synty- ja alkuvaiheet. [Entstehung und Anfänge der Gemeinde Koijärvi.] Forssa 1930. 188 S.

Krogerus-Ritoniemi, W. J. G., K u o l a j ä r v e n (Sallan) pitäjän historia. [Geschichte des Ksp. Kuolajärvi (Salla).] Helsinki 1930. 67 S.

A a r n i. V. — K u o p i o n Isänmaallisen Seuran Toimituksia. [Veröffentlichungen der vaterländischen Gesellschaft in Kuopio.] V. Kuopio 1930.

Jurva, Paavo, Piirteitä seurakuntalaisten ja sielunpaimenien elämästä K u o p i o n seurakunnassa 1700-luvulla. [Schilderungen aus dem Leben der Kirchengemeinde und der Seelenhirten in Kuopio um 1700. Mit deutschem Referat.] — HArk XXXVIII: 2 (1930). 100 S.

Jäntti, E. & Wäänänen, O. E., K u o p i o n käsityö- ja tehdasseuruus 1868—1929. [Handwerker- und Fabrikarbeitsvereine in Kuopio 1868—1929.] Kuopio 1930. 220 S.

Lindström, J. A., Kuvaus K u o r e h v e d e n kappelista. [Beschreibung des Fialkirkspiels Kuorehvesi.] Finnische Übersetzung. Mänttä 1929. 39 S.

K y r k s l ä t t f ö r r o c h n u. Till 600-års festen 1930. [Kyrkslätt früher und jetzt. Zur 600. Jahresfeier 1930.] Hrsg. von Kyrkslätt Hembygdsförening unter Redaktion von Algot Jansson. Helsinki 1930. 681 S.

Cleve, Nils, Historiallista seutua, K ö y l i ö—S ä k y l ä—E u r a. [Eine historische Gegend, K.—S.—E.] — Finlandia 1929 (1930). S. 78—85. — Dasselbe auf schwedisch. Finlandia 1929 schwed. Aufl.

F i n l a n d s k y r k o r utgivna av K. K. Meinander och Juhani Rinne. [Die Kirchen Finnlands hrsg. von K. K. M. und J. R.] II. Letala (L a i t i l a) av A. W. Rancken. Helsinki, Finska fornminnesföreningen, 1930. 75 S. 4:o.

Salokas, Eino, L i p e r i n pitäjän historia vuosina 1809—1930. I. Vuodet 1809—1873. [Geschichte des Ksp. Liperi 1809—1930. I. Die Jahre 1809—1873.] Helsinki 1930. VI + 266 S.

Nikander, Gabriel, L o v i s a stads historia. I. 1745—1808. [Geschichte der Stadt Lovisa. I. 1745—1808.] Loviisa 1930. 324 S. 4:o.

Klockars, Johannes, Första boken om M a l a x. [Das erste Buch von Malax.] Vaasa 1930. 280 S.

Backman, Wold., Tvenne Nykarleby-studier. [Zwei Nykarleby-Studien.] — Arkiv för Svensk-Österbotten II. Vaasa 1929. S. 22—101.

Niiles, E. S., Muutamia piirteitä Kustaa Ranckenista ja hänen aikansa uskonnollis-siveellisestä elämästä P e r n i ö s s ä. [Über G. Rancken und das religiös-sittliche Leben seiner Zeit in Perniö.] — Kirkko ja kansa 1930. S. 337—345.

Salonen-Salmo, Helmer, & Knaapinen, M. A., P e r n i ö n pitäjä. [Das Ksp. Perniö.] Turku 1930. 487 S.

Kuusisto, Paavo A., Haustausmaista ja kirkkoon hautaamisesta P o r i n kaupungissa ja maaseurakunnassa 1700—1800-luvuilla. [Über Friedhöfe und Kirchenbeisetzung in der Stadt und Landgemeinde Pori

im 18—19. Jh.] — Turun Ylioppilas I. Vammala, Turun Yliopiston Ylioppilaskunta, 1929. S. 72—86.

Söderman, Y. S., Hautakirjoitukset P o r i n vanhalla hautausmaalla vuonna 1928. [Grabschriften auf dem alten Friedhof zu Pori im Jahre 1928.] — SSV 1929 (hrsg. 1930). S. 14—48.

Luutonen, Ahto, & Koivisto, Aarne, R u o v e d e n kirkon rakennusvaiheet. 150-vuotismuisto. [Aus der Baugeschichte der Kirche von Ruovesi. Zur 150-jährigen Erinnerung.] Tampere 1928. 15 + 11 + 14 + 24 + 4 S.

Silvanto, Reino, S a m m a t t i. Kuvauksia sen ja lähiseudun luonnosta, historiasta, Elias Lönnrotista y. m. [Sammatti. Beschreibung der Natur des Kirchspiels und seiner Umgebung, über seine Geschichte, E. Lönnrot u. a.] Helsinki, Otava, 1930. 228 S.

Alanen, Elis, Pari paimenmuistoa S ä ä m i n g i n seurakunnasta. [Ein paar Erinnerungen als Seelsorger in der Gemeinde Sääminki.] — Kirkko ja kansa 1930. S. 184—188.

Kuokkanen, Aimo, S ä ä m i n g i n pitäjän nimestä. [Über den Namen des Ksp. Sääminki.] — Savolaisen osakunnan 25-vuotisjulkaisu. Helsinki 1930. S. 171—176.

Soveri, A. J., T a m p e r e e n seurakunnan osuus kaupungin koulujen syntyyn ja kehitykseen vv. 1797—1874. [Der Anteil der Kirchengemeinde von Tampere an der Entstehung und Entwicklung der Schulen der Stadt in den Jahren 1797—1874.] — SKHT XXVIII (1930). S. 278—291.

T e u v a n k i r k o n j u h l a j u l k a i s u 19 8/12 29. [Festschrift der Kirche von Teuva 19 8/12 29.] Hrsg. von O. A. Palletvuori. Helsinki 1929. 133 S.

Å b o s j ö f a r t s h i s t o r i a. II: 1. *Engström, Arne*, Segelsjöfarten 1827—1856. — II: 2. *Nikula, Oscar*, Segelsjöfarten 1856—1926. [Geschichte der Schifffahrt von Turku. II: 1. Die Segelschifffahrt 1827—1856. — II: 2. Die Segelschifffahrt 1856—1926.] Turku 1930. XV + 243, XV + 234 S.

Jaakkola, Jalmari, U l v i l a n vanhan kirkon ympäriltä. [Um die alte Kirche von Ulvila.] — Finlandia 1929 (1930). S. 17—23. — Dasselbe auf schwedisch. Finlandia 1929 schwed. Aufl.

Cajander, K. A., Kullantekijöitä U u d e s s a k a u p u n g i s s a. [Goldmacher in Uusikaupunki.] Uusikaupunki 1929. 41 S.

Cajander, K. A., U u d e n k a u p u n g i n vanhan kirkon vaiheita. [Schicksale der alten Kirche von Uusikaupunki.] Uusikaupunki 1929. 42 S.

Kaukovalta, Kyösti, U u d e n k a u p u n g i n historia. [Geschichte der Stadt Uusikaupunki.] Uusikaupunki 1930. 337 S. + 2 Beilagen. 4:o.

Ilmoniemi, Bruno, Muistelmia ja kuvauksia V e h m e r s a l m e n seudun oloista vuosilta 1860—1870. [Erinnerungen an die Verhältnisse in Vehmersalmi um 1860—1870.] — Aarni V. Kuopio 1930. S. 71—89.

Sourander, Bertil, Viipurin terveydellisistä oloista, terveydenhuoltolaitoksista ja lääkäreistä menneinä aikoina. [Über die sanitären Verhältnisse, die Einrichtungen für Gesundheitspflege und die Ärzte Viipuris in vergangenen Zeiten.] — *Duodecim* 1929. S. 979—1041.

Krogerus-Ritoniemi, W. J. G., Virolahden seurakunnan historia. [Geschichte der Kirchengemeinde Virolahti.] Hamina 1929. 103 S.

*

Ilmonen, S., Amerikan suomalaisten sivistyshistoria. [Kulturgeschichte der Amerika-Finnen.] I. Honcock, Mich. 1930. 256 S.

Tynni, Kaapre, Inkerin kouluolojen kehitys ennen vallankumousta ja sen jälkeen. [Die Entwicklung der Schulverhältnisse in Ingermanland vor und nach der Revolution.] — Suur-Suomen koulu. Jyväskylä, Gummerus, 1930. S. 180—185.

Airila, Martti, Kansanopetus Länsipohjassa. [Der Volksunterricht im Westbottnien.] — Suur-Suomen koulu. Jyväskylä, Gummerus, 1930. S. 141—163.

Gothe, Richard, Ruotsin metsäsuomalaisten sukunimistöä 1600-luvulla. [Über die Familiennamen der Waldfinnen Schwedens im 17. Jh.] — *Vir* 1930. S. 419—426.

La question de la minorité finlandaise en Suede. Correspondance échangée entre les étudiants de Finlande et ceux de Suède. Helsinki, L'Union nationale des étudiants de Finlande, 1930. 40 S.

B. Allgemeine (nichtfinnische) Geschichte.

1. Archäologie und Vorgeschichte.

Eurasia Septentrionalis Antiqua. V. Bulletin et mémoires consacrés à l'archéologie et l'ethnographie de l'Europe orientale et de l'Asie du nord. Rédigé au nom de la Société Finlandaise d'Archéologie par *Ilmari Manninen* et *A. M. Tallgren*. Helsinki 1930. 220 S.

Von finnischen Verfassern:

Tallgren, A. M., Caucasian monuments. The Kazbek Treasure. S. 109—182.

Alexandrov, B. V., und *Tallgren, A. M.*, Funde aus der römischen Eisenzeit im Gouv. Novgorod. S. 100—108.

Hammarström, M., Om runskriftens härkomst. [Über den Ursprung der Runenschrift.] *Studier i nordisk filologi* 20. SSLF 216. 67 S.

Hammarström, M., Zu den neugefundenen Runeninschriften aus der Unterweser. — *CHL* III: 5 (1930.) S. 1—8.

Karsten, T. E., Die neuen Runen- und Bilderfunde aus der Unterweser (Oldenburg). — *CHL* III: 4 (1930.) 40 S. + Beilage.

Karsten, T. E., Nachträgliches zu den Weser-Funden. — CHL III: 5 (1930.) S. 8—12.

Nordman, C. A., Havnelevfyndet. Ett bidrag till frågan om kökkenmöddingskulturens varaktighet. [Der Havnelever Fund. Mit deutschem Referat.] — FM 1929 (hrsg. 1930). S. 4—14.

Saarisalo, Aapeli, Palestinan arkeologisen tutkimuksen viimeisin kehitys. [Die neueste Entwicklung der archäologischen Erforschung Palästinas.] — TA 1930. S. 217—238.

Tallgren, A. M., Bjarmienmaa. [Bjarmland.] — KSV 1930. S. 58—83.

2. Alte Geschichte. Mittelalter.

(S. auch Abt. II 2)

Donner, G. A., St. Erich in Danzig. — Mitteilungen des Westpreussischen Geschichtsvereins 1930. S. 1—8 (Separat).

Gummerus, Herman, Die südgallische Terrasigillata-Industrie nach den Graffiti aus La Graufesenque. — CHL III: 3 (1930). 21 S.

Hannula, J. O., Sotataidon historia. I. Vanhan ajan taktiikan ja strategian pääpiirteet. [Geschichte der Kriegskunst. Grundzüge der antiken Taktik und Strategie.] Helsinki, Otava, 1930. 215 S.

Heikel, Ivar A., Antik livssyn och antika kulturbilder. [Antike Lebensanschauung und antike Kulturbilder.] Tampere, Söderström & C:o, 1930 VII + 506 S.

Jaakkola, Jalmari, Pyhän Erikin legendan synnystä. [Über die Entstehung der Legende vom hl. Erik.] Vortrag beim Jahresfest 19 Januar 1920. — SKHV 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 277—285.

Linkomies, Edwin, Roomalainen sivistys länsimaisen kulttuurin perustana. [Die römische Bildung als Grundlage der abendländischen Kultur.] — VA 1930. S. 262—269.

Långfors, Arthur, Trubaduurielämäkerrat historiallisen arvostelun valossa. [Die Troubadourbiographien im Licht der historischen Kritik.] — VA 1930. S. 9—22.

Nordling, Arnold, De första germanerna. [Die ersten Germanen. Mit deutschem Referat.] — FM 1929 (1930). S. 61—93.

Rinne, Juhani, Kaupunkilinnoitus ja sen kehitys. [Die Stadtbefestigung und ihre Entwicklung.] — HA 1930. S. 65—77.

Wennervirta, L., Gotiikka klassillisen ihanteen vastakohtana. [Die Gotik als Gegensatz des klassischen Ideals.] — VA 1930. S. 316—324.

3. Neue Zeit.

Borenius, Tancred, Italiensk konst i England genom tiderna. [Italienische Kunst in England durch die Zeiten hindurch.] — Festskrift tillägnad Yrjö Hirn. Helsinki, Schildt, 1930. S. 45—57.

Brotherus, K. R., Sodanjälkeinen Eurooppa ja Kansainliitto. [Europa nach dem Krieg und der Völkerbund.] — *Sivistys ja tiede* 75. Porvoo, Söderström, 1930. 343 S.

Cederberg, A. R., Heinrich Fick. Ein Beitrag zur russischen Geschichte des XVIII Jahrhunderts. 103 + 160 S. Tartu 1930.

Dahlberg, Ragnar, Rara svenska skrifter från reformationstiden i Helsingfors universitetsbibliotek. [Seltene schwedische Schriften aus der Reformationszeit in der Universitätsbibliothek zu Helsinki.] — SKHV VII—X 1917—1920 (hrsg. 1930). S. 87—121.

Dahlberg, Ragnar, Två böcker med märklig proveniens i Helsingfors Universitetsbibliotek. [Zwei Bücher bemerkenswerter Herkunft in der Universitätsbibliothek zu Helsinki.] — HYKJ XV (1930). S. 127—136.

Groundstroem, Osk., Lantbruket i Tyskland under världskriget. [Die deutsche Landwirtschaft während des Weltkriegs.] — EST 16 (1929). S. 28—69.

Gummerus, Edvard R., Fascismen och det moderna Italien. [Der Faschismus und das moderne Italien.] Tampere, Söderström & C:o, 1930. 115 S. — Dasselbe auf finnisch.

Heller, Wolfgang, Unkarin sosialipolitiikan kehitys. [Die Entwicklung der ungarischen Sozialpolitik.] — *Sosialinen Aikakauskirja* 1930. S. 479—489, 537—547.

Holmquist, Hjalmar, Kyrkoordningen av 1561 och den svenska reformationskyrkans egenart. [Die Kirchenordnung von 1561 und die Eigenart der schwedischen Reformationskirche.] — SKHT XXVIII (1930). S. 116—139.

Hornborg, Eirik, Urbefolkningens roll i Förenta Staternas historia. [Die Rolle der Urbevölkerung in der Geschichte der Vereinigten Staaten.] — FT CVIII (1930). S. 181—195.

Jørgensen, Arne, Ett bidrag till Swedenborgs bibliografi. [Ein Beitrag zur Bibliographie über Swedenborg.] — HYKJ XV (1930). S. 105—107.

Karttunen, K. I., Puolan kuninkaanvaalista v. 1575. [Über die polnische Königswahl i. J. 1575.] — HA 1930. S. 145—160.

Kauppalä, Jalmari, LähetySMARTTYRIHISTORIA. I. Afrikka. [Geschichte der Missionsmartyrer. I. Afrika.] Helsinki, Suomen Lähetyseura, 1930. 335 S.

Klebensberg, Kuno, Unkarin kulttuuri ja maailmanhistoriallinen kutsumus. [Ungarns Kultur und weltgeschichtliche Aufgabe.] — HA 1930. S. 78—94.

Manninen, I., Itäsuomalaisen kansain sivistyksellinen nousu. [Der kulturelle Aufschwung der ostfinnischen Völker.] — Suur-Suomen koulu. Jyväskylä, Gummerus, 1930. S. 262—275.

Mikkola, J. J., Muutama sana Venäjän vanhimmista sanomalehdistä. [Über die ältesten Zeitungen Russlands.] — HA 1930. S. 95—100.

Montgomery, Arthur, Huvudlinjer i 1800-talets ekonomiska utveckling. [Hauptlinien der wirtschaftlichen Entwicklung des 19. Jh.] — EST 16 (1929). S. 1—27.

Nordman, V. A., Victorinus Strigelius als Geschichtslehrer. Diss. Hels. Turku 1930. XXIII + 166 S.

Rein, G., Eri käsityksiä Kustaa II Aadolfista. [Verschiedene Auffassungen über Gustav II. Adolf.] — VA 1930. S. 308—315.

von Schoultz, G., Englannin nousu merivallaksi. [Englands Aufstieg zur Seemacht.] Finn. Auflage. Helsinki, Otava, 1930. 256 S.

Tawaststjerna, W., Vapaaherra Ehrenfrid von Minckwizin Täysinästä Saksan keisarille vuonna 1595 lähettämät raportit. [Rapporte des Freiherrn Ehrenfrid von Minckwiz an den Kaiser Rudolf II. aus Täysinä im J. 1595. Mit deutschem Referat.] — HArk XXXVIII: 1 (1930). 29 S.

Wiherheimo, Onni, Edmund Burken käsitys Englannin konstitutiosta. [E. Burke's Auffassung der Konstitution Englands.] — VA 1930. S. 436—446.

II. Philologie und Sprachwissenschaft.

1. Allgemeine Sprachwissenschaft.

Ahlman, Erik, Merkitysten »adekvatiosta» ja sitä edistävästä seikoista. [Über die »Adäquation» der Bedeutungen und die dieselbe fördernden Umstände.] — Vir 1930 S. 152—158.

Airila, Martti, Merkityksen jakautumisesta. [Über die Verzweigung der Bedeutung.] — Suomi V: 10 S. 1—11.

Biese, Y. M., Nominaalilause tyylikeinona. [Der Nominalsatz als Stilmittel.] — KYA 1930 S. 228—238.

Cannelin, Knut, Kielteisyyden ilmaiseminen suomenkielessä. [Über den Ausdruck der Negation im Finnischen.] — Vir 1930 S. 238—244.

Donner, K. R., Kielimaantieteellisistä tutkimuksista Suomessa. [Über die sprachgeographischen Forschungen in Finnland.] — Suomi V: 10 S. 36—57.

Penttilä, Aarni, Oikeakielisyyden periaatteista. [Über die Prinzipien der Sprachrichtigkeit.] — Vir 1930 S. 205—228.

Penttilä, Aarni, Suomen attributista. [Über das Attribut im Finnischen.] — Suomi V: 10 S. 260—286.

Pipping, Hugo, Statistik och språkvetskap. [Statistik und Sprachwissenschaft.] — Studier i nordisk filologi. SSLF 216. 4 S.

Tallgren, Oiva Joh., Kielikulttuuri. [Sprachkultur.] — Vir 1930 S. 198—205.

Weöres, Gyula von, Merkitysopin nykyisistä problemeista. [Über die gegenwärtigen Probleme der Bedeutungslehre.] — Vir 34 S. 183—188.

Äimä, Frans, Über die Unterrichtsmethode im Seminar für Dialektforschungstechnik an der Universität Helsingfors mit besondere Rücksicht auf die phonetische. — Bericht über die 1. Tagung der Internationalen Gesellschaft f. experimentale Phonetik in Bonn 1930. 3 S.

2. Klassische Philologie.

(S. auch Abt. I B 2)

Aischylos, Eumeniderna (Försoningen). Översättning av Emil Ziliacus. [Aischylos' Eumeniden. Schwedische Übersetzung von E. Z.] Uppsala 1930. 109 S.

Gummerus, Herman, Die südgalische Terrasigillata-Industrie nach den Graffiti aus La Graufeserque. — CHL III: 3. 21 S.

Gummerus, Herman, Vergilius, Italiens och världsfredens skald. [V., der Dichter Italiens und des Weltfriedens.] — Svensk Tidskrift 1930 S. 342—349.

Hammarström, M., Die antiken Buchstabennamen. — Arctos 1930 S. 3—40.

Hammarström, M., Eine archaische etruskische Vaseninschrift. — Studi Etruschi 4 (1930) S. 261—266.

Hammarström, M., (et Dittmann, G.), Hor. Carm. I 1,1. — Eranos (Acta philologica Suecana) 28 (1930) S. 139—147.

Hammarström, M., Kleine Bemerkungen zu altlateinischen Inschriften. — Arctos 1930 S. 243—246.

Hammarström, M., Das Kultlied der Arvalbrüder. — Arctos 1930 S. 241—243.

Hammarström, M., Om runskriftens härkomst. [Über die Herkunft der Runenschrift.] — SSLF 216. 67 S.

Heikel, Ivar A., Antik livssyn och antika kulturbilder. [Antike Lebensanschauung und antike Kulturbilder.] Tampere, Söderström & C:o, 1930. VII + 506 S.

Heikel, Ivar A., Processen mot Sokrates och rättegångsväsendet i Athén. [Der Prozess gegen Sokrates und das Gerichtswesen in Athen.] — Tidskrift utgiven av Juridiska föreningen i Finland 1928. Helsinki. 35 S.

Horatius, Ode ja Epodeja, suom. Eero Kivikari. [Ausgewählte Oden und Epoden des Horaz, ins Finnische übersetzt von E. K.] Hämeenlinna, Arvi A. Karisto Oy., 1930. 110 S.

Lehmuskoski, Niilo, De adiectivi attributi Plautini collocatione. Helsinki 1930. 152 S. — AASF B XXIII: 3. — Dieselbe Arbeit als Dissertation der Universität Helsinki.

Linkomies, Edwin, Petronius Sat. 26, 10. — Arctos 1930 S. 104—106.

Linkomies, Edwin, Roomalainen sivistys länsimaisen kulttuurin perustana. [Die römische Bildung als Grundlage der abendländischen Kultur.] — VA 1930. S. 262—269.

Linkomies, Edwin, A. H. Saloniust. — Arctos 1930 S. 252—256.

Linkomies, Edwin, Vergils vierte Ekloge. — Arctos 1930 S. 149—194.

Linkomies, Edwin, Vergiliuksen kaksituhatuotismuisto. [Zur Bimilennarfeier Vergils.] — VA 1930 S. 303—307.

Linkomies, Edwin, Ein weitverbreitetes antikes Sprichwort. — Arctos 1930 S. 106—107.

Manninen, O., Didon kuolema. [Didos Tod.] Aeneis IV 584—666 ins Finnische übersetzt. — VA 1930 S. 386—388.

Rein, Edv., Eduard Meyer. — HA 1930 S. 165—171.

Rein, Edv., O. E. Tudeer†. — Arctos 1930 S. 247—251.

Rein, Edv., O. E. Tudeer. — VA 1930 S. 349—359.

Sundvall, Johannes, Villanovastudien. — Acta Academiae Aboensis. Humaniora V. Turku 1928. 120 S.

Sundvall, Johannes, Nuovi cenni sulle urne-capanne italiche. — Bullettino di Paletnologia Italiana 48 (1928) S. 130—139.

Sundvall, Johannes, Zur vorgriechischen Festlandsschrift. — Klio 22 (1928) S. 228—231.

Tallgren, O. J., Vergiliuksen Aeneisrunoelman I:n kirjan näytteitä. [Proben einer finnischen Übersetzung des I. Buches von Vergils Aeneis.] — VA 1930 S. 270—275.

3. Orientalische Philologie.

Hjelt, Arthur, Sinain kivipiirroksista. [Über die Steininschriften von Sinai.] — Suomalaisen Tiedeakatemia esitelmät ja pöytäkirjat 1929 (hrsg. 1930) S. 31—36.

Lindblom, Joh., Hosea literarisch untersucht. — Acta Academiae Aboensis. Humaniora V. Turku 1928. 149 S.

Lindblom, Joh., Micha literarisch untersucht. — Acta Academiae Aboensis. Humaniora V. Turku 1929. 178 S.

Puukko, A. F., Muuan ryhmä raamatullisia henkilönnimiä. [Eine Gruppe biblischer Personennamen.] — Savolaisen osakunnan 25-vuotiskokous. Helsinki 1930. S. 135—139.

Puukko, A. F., Rudolf Kittelin muisto. [Dem Andenken Rudolf Kittels.] — TA 1930 S. 20—24.

Saarisalo, Aapeli, »Kirjakaupungin» kolmannelta kaivauskaudelta. [Aus der dritten Ausgrabungsperiode der »Bücherstadt«.] — TA 1930 S. 343—353.

Saarisalo, Aapeli, Palestinan arkeologisen tutkimuksen viimeisin kehitys. [Die letzte Entwicklungsphase der archäologischen Erforschung Palästinas.] — TA 1930 S. 217—238.

Syrus Sinaïticus herausgegeben von Arthur Hjelt. Helsinki 1930. 30 + 362 S. 4:o.

Tallqvist, Knut, Paradisets nyckel eller Hur man tillber Allah. [Der Schlüssel zum Paradies oder Wie man Allah anbetet.] Populärwissenschaftliche Schriften, hrsg. von der Finnischen Orient-Gesellschaft. Loviisa 1930. 65 S. — Dasselbe auf Finnisch.

4. Slavische Philologie.

Nieminen, Eino, Beiträge zur historischen Dialektologie der polnischen Sprache. — Lud Słowiański I, Krakau, 1930, S. 256—296.

5. V e r s c h i e d e n e s.

Schmidt, Gustav, Kaukasologian tehtävistä ja menetelmistä. [Über die Aufgaben und Methoden der Kaukasologie.] — Suomalaisen Tiedekatemian esitelmät ja pöytäkirjat 1929 (hrsg. 1930) S. 41—42.

III. Philosophie.

1. G e s c h i c h t e d e r P h i l o s o p h i e.

Bohlin, Torsten, Kierkegaards teologiska aktualitet. [Die theologische Aktualität Kierkegaards.] — TA 1930 S. 120—7.

Castrén, Zach., J. V. Snellman ja kansansivistystoimi. [J. V. Snellman und die Volksbildungsfrage.] — A 1930 S. 5—16.

Landtman, Gunnar, Rousseaus sociala vision och verkligheten. [Die soziale Vision Rousseaus und die Wirklichkeit.] Lund. 15 S. — Studier tillägn. Efraim Liljeqvist II.

Laurila, K. S., Johannes Volkelt. — VA 1930 S. 191—202.

Lähteenoja, Aina, Vitalis Norströmin filosofinen testamentti. [Das philosophische Testament Vitalis Norström's.] — A 1930 S. 26—34.

Salomaa, J. E., Entstehung und Quellen der Philosophie Ed. von Hartmanns. — Arctos 1930 S. 69—103.

Salomaa, J. E., William Jamesin filosofia. [Die Philosophie von William James.] — A 1930 S. 35—55.

Sandelin, Kalle, Nytt besked om Sören Kierkegaard? [Neues Licht über Sören Kierkegaard?.] — FT 1930 S. 401—415.

2. A l l g e m e i n e s y s t e m a t i s c h e U n t e r s u c h u n g e n.

Friedmann, Hermann, Tieteen yhteys. [Die Einheit der Wissenschaft.] — A 1930 S. 141—163.

Grotenfelt, Arvi, Fiktionalismi filosofisena maailmankatsomuksena. [Der Fiktionalismus als philosophische Weltanschauung.] 10 S. — SSFVuos. VIII B N:o 7.

Salomaa, J. E., Studien zur Wertphilosophie. 141 S. — AASF B XXIV N:o 1.

3. L o g i k u n d E r k e n n t n i s t h e o r i e.

Hollo, J. A., La vie intuitive. — Arctos 1930 S. 195—240.

Kaila, Eino, Der logistische Neupositivismus. Turku. 93 S. — AUA B 13.

Kaila, Eino. Hengentieteellisestä ja luonnontieteellisestä ajatustavasta. [Über die geisteswissenschaftliche und naturwissenschaftliche Denkart.] 12 S. — Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi 7. 2. 1930.

Rosenqvist, G. G., De vetenskapliga metodernas rätt och begränsning. [Das Recht und die Begrenzung der wissenschaftlichen Methoden.] — TA 1930 S. 24—30, 83—97, 177—84.

4. E t h i k.

Gyllenberg, R. G., Det ondas problem. [Das Problem des Bösen]. — TA 1930 S. 353—64.

Landtman, Gunnar, Moraalin olemus ja utilitarismi. [Das Wesen der Moral und der Utilitarismus.] — A 1930 S. 17—25.

Rinne, Antero, Individualismin eettillinen arvostelu I. [Die ethische Kritik des Individualismus I.] Porvoo 1930, Söderström. 328 S. — Dieselbe Arbeit als Dissertation der Universität Helsinki.

5. N a t u r p h i l o s o p h i e.

Ekman, Gunnar, Über Entwicklung und Vererbung. Helsinki 1930. 141 S. — Ann. Soc. Vanamo 10.

Simons, Lennart, Den fysikaliska världsbilden II. [Das physikalische Weltbild II.] — TPP 1930 S. 85—91.

6. P s y c h o l o g i e.

Gästrin, Jan, Finska forskarprofiler II. [Finnische Forscherprofile.] — TPP 1930 S. 63—84.

Kantola, F. J., Sielun itseolevaisuus. [Das Selbstsein der Seele.] — VA 1930 S. 164—9.

Lagerborg, Rolf, Om det medvetna, det psykiska, det intentionella. [Über das Bewusste, das Psychische, das Intentionale.] Lund. 20 S. — Studier tillägn. Efraim Liljeqvist II.

Lagerborg, Rolf, Über das »Unbewusste Psychische« und dessen Bestimmung durch das Intentionale. Leipzig 1930. 28 S. — Forum philosophicum I.

Lagerborg, Rolf, Intentionalitetens apoteos. [Die Apotheose der Intentionalität.] NA 1930 S. 130—1.

Linde, Ebbe, Människo- och självuppfattning. [Menschen- und Selbstauffassung.] — TPP 1930 S. 99—139.

Renqvist, Yrjö, Über die Spannungsempfindung bei Reibungsempfindungen. Leipzig 1930. — Skand. Archiv f. Physiol. 59 S. 33—52.

Renqvist, Yrjö, Über Spannungsempfindung, Kraftbegriff und Bedeutung der Zeit. Leipzig 1930. — Skand. Archiv f. Physiol. 59 S. 53—66.

Renqvist, Yrjö, (mit *H. Koch*), Periodendauer und Nutzzeit des Wechselstromreizes bei sensiblen und motorischen Schwellen. Leipzig 1930. — Skand. Archiv f. Physiol. 59 S. 279—294.

Renqvist, Yrjö, (mit *H. Koch*), Spannungsempfindung ohne Hautprickeln bei Wechselstromreizung. Leipzig 1930. — Skand. Archiv f. Physiol. 59 S. 266—278.

7. S o z i o l o g i e.

Harva, Uno, Ihminen ja hänen hahmonsa. [Der Mensch und seine Gestalt.] Suomi V: 10 S. 146—156.

Karsten, Rafael, Luonnonkansojen Yhteiskuntaelämä. [Das Gesellschaftsleben der Naturvölker.] Porvoo, Söderström 156 S. — *Sivistys ja tiede* 74.

Karsten, Rafael, Ceremonial games of the South American Indians. 38 S. — *CHL* III: 3.

Landtman, Gunnar, The Actual Beginnings of Offering as Illustrated by a Primitive People. Lund 1930. 3 S. — *Actes du 5:e Congrès intern. d'hist. d. religions à Lund*, 27—29 août 1929.

8. Ä s t h e t i k.

Laurila, K. S., Eräs uudenaikaisen taidetutkimuksen edeltäjä. [Ein Vorläufer der neueren Kunstforschung.] 17 S. — *Juhlakirja Yrjö Hirnin 60-vuotispäiväksi* 7. 12. 1930.

Ruin, Hans, Gränsuppgång mellan det estetiska och det religiösa. [Die Grenze zwischen dem Ästhetischen und dem Religiösen.] Oslo. 8 S. — *Norsk teol. tidskrift* 1930 S. 256—263.

Ruin, Hans, Yrjö Hirn. Estetikern och människan. [Yrjö Hirn als Ästhetiker und Mensch.] Stockholm 1930. Ord och bild S. 571—580.

Ruin, Hans, Metafor och katharsis. [Metapher und Katharsis.] 17 S. — *Festskrift tillägn. Yrjö Hirn* 7. XII. 1930.

Ruin, Hans, Estetik och kristendom. [Ästhetik und Christentum.] — *NA* 1930 S. 194—7.

9. P ä d a g o g i k.

Ahlman, Erik, Eräistä kasvatus-situaation sielullisista vaikeuksista. [Über einige seelische Schwierigkeiten der Erziehungssituation.] — *KJK* 1930 1—7.

Bruhn, Karl, Två kapitel om ynglingaålderns kärleksliv. [Zwei Kapitel über das Liebesleben des Jugendalters.] — *TPP* 1930 S. 3—62.

Bruhn, Karl, Den moderna ungdomens uppror. [Der Aufruhr der modernen Jugend.] — *TPP* 1930 S. 140—155.

Fieandt, Einar, Den levande bildens betydelse som undervisningsmedel. [Die Bedeutung des Kino als Lehrmittel.] — *KYA* 1930 S. 136—140.

Haavio, Martti, Uskonnon olemusta koskeva tutkimus ja nykyinen uskonnon pedagogiikka. [Die das Wesen der Religion betreffende Forschung und die gegenwärtige Pädagogik der Religion.] — *KJK* 1930 S. 113—131.

Kallio, Niilo, Itävallan koulu-uudistuksesta. [Über die Schulreform Österreichs.] — *KYA* 1930 S. 141—8.

Kallio, Niilo, Saksan oppikoulujen koulukodeista. [Über die Schulheime der deutschen Gelehrtenschule.] — *KYA* 1930 S. 90—3.

Karsten, Rafael, Luonnonkansojen kasvatuksesta. [Über die Erziehung der Naturvölker.] — *KJK* 1930 S. 131—7.

Oksala, K., Oppikoululaisten työmäärästä. [Über die Arbeitsmenge der Elementarschüler.] — KJK 1930 S. 202—10.

Lahti, Aimo, Lauserenkaan merkitys geometrian opetuksessa. [Die Bedeutung des Satzringes im geometrischen Unterricht]. — KYA 1930 S. 25—34.

Lahti, Aimo, Kulman kolmiajako-probleema oppilaitten matemaattisen harrastuksen kohteena. [Das Problem der Dreiteilung des Winkels als Objekt des mathematischen Interesses der Schüler.] — KYA 1930 S. 102—9.

Rosenius, Carin, Daltonplanen och läseordningen enligt den nya skolan. [Der Daltonplan und die Leseordnung nach der neuen Schule.] — KYA 1930 S. 11—24.

Rosenqvist, A. R., Yhteiskuntaopin opetus ja kansalaiskasvatus. [Der Unterricht in Gesellschaftslehre und die bürgerliche Erziehung.] — KJK 1930 S. 33—48, 87—100.

Rosenqvist, A. R., Uudistuskysymyksiä ainekirjoituksen alalta. [Reformfragen auf dem Gebiete des Aufsatzunterrichts.] — KJK 1930 S. 7—10.

Salovaara, Hannes, Sukupuolikysymysten käsittelystä luonnonhistorian opetuksessa. [Über die Behandlung der Sexualfragen im naturgeschichtlichen Unterricht.] — KJK 1930 S. 1—10.

Siukonen, Vilho, Vähän sävelkorvatilastoa. [Gehörstatistik.] — KJK 1930 S. 191—201.

Schultén, Ingrid av, Till frågan om literaturläsning och literaturhistoria. [Zur Frage des Lesens der Literatur und die Literaturgeschichte]. — KYA 1930 S. 179—89.

Vaula, Martti, Koulun uudistusvirtausten keskellä. [Inmitten der Reformbestrebungen der Schule.] — KYA 1930 S. 129—35.

Vesala, Hilja, Piirteitä Englannin oppikoulujen kehityksestä. [Aus der Entwicklung der Gelehrtschulen Englands.] — KJK 1930 S. 49—63

Åkerblom, Bror K., Hembygds-kunskap och historia. [Heimatskunde und Geschichte.] — KYA 1930 S. 238—45.

10. V e r s c h i e d e n e s .

Lagerborg, Rolf, En gammal filosof och eviga samvetsfrågor. [Ein alter Philosoph und ewige Gewissensfragen.] — FT 1930 S. 14—19.

Verzeichnis der Verfasser.

- Ahava 140; Ahlman 149, 154; Ahnlund 121; Airas 111; Airila 130, 146, 149; Alanen, E. 145; Alanen, Y. 137; Alexandrow 146; Allardt 142; Andersson, O. 140; Andersson, S. 132; Antell 131; Anthoni 117, 121, 137; Anttila 122, 123, 131, 138 (4).
- Backman 144; Bahne 132; Biese 149; Björkman 135, 143 (2); Björksten 124; Blomstedt 118; Bohlin 152; v. Bonsdorff, C. 140; v. Bonsdorff, M. 137; Borenius 139, 147; Boström 131; Brotherus 117, 125, 126, 138, 148; Bruhn 118, 154 (2).
- Cajander 145 (2); Cannelin 149; Carpelan 125, 136; Castrén, G. 129; Castrén, Z. 140, 152; Cederberg 123 (2), 137, 148; Cleve 119, 144; Crohns 125.
- Dahlberg 136, 148 (2); Dahlström 140; Danielson, P. 131; Danielson-Kalmari 122, 138, 141; Davidson 130; Donner, G. A. 120 (4), 147; Donner, H. 132, 133, 135, 140; Donner, K. 149; Durchman 135, 136 (2).
- Edelfelt 139; Ekman 138, 153; Engström 145; Enkvist 129; Enäjärvi-Haavio 129; Erich 138; Eronen 133; Eskelin 141; Estlander, B. 122, 124; Estlander, R. 136; Europaeus-Äyräpää 119 (3).
- Fieandt 126, 141, 154; Finne 120, 136; Forsskähl 142; v. Frenckell 135; Frey 133; Friedmann 152.
- Gardberg 134; Ginström 142; Gothe 146; Granit-Ilmoniemi 120; Grotenfelt, A. 141, 152; Grotenfelt, K. 120; Groundstroem 148; Grönroos 137; Gummerus, E. 148; Gummerus, H. 147, 150 (2); Gummerus, J. 118, 125, 126, 127 (2), 137; Gyllenberg 153; Gästrin 153.
- Haapanen 129; Haataja 134; Haavio, M. 129; Haavio, M. 154; Hakosalo 126; Hallio 127; Halme 124; Haltsonen 139; Hammarström, A. 136; Hammarström, M. 146 (2), 150 (6); Hannula 133, 147; Harmaja 124, 134, 141 (2); Harmas 130; Harva 132, 153; Hausen 120, 125, 142; Hautamäki 142; Havu 138; Hedman 135, 136; Hedvall 129; Heikel 147, 150 (2); Heikinheimo 139 (3); Heller 148; Hintze 131 (2); Hirsjärvi 144; Hjelt, Arthur 151 (2); Hjelt, Aug. 127; Hollo 152; Holmberg, E. 125; Holmberg-Harva, s. Harva; Holmquist 148; Hornborg, E. 119, 148; Hornborg, H. 140; Hultin, A. 129; Hultin, H. 143; Hyninen 134; Hytönen 123 (2), 124, 132; Hyötyniemi 120, 127; Hämäläinen 132, 134.
- Ikola 126; Ilmonen 146; Ilmoniemi 145; Ingman, L. 127; Ingman, S. 141; Inkinen 127; Israel 124; Itkonen 119 (2).
- Jaakkola 120, 145, 147; Johansson 122; Joutsu 127; Jukola 139; Jurva 142; Juvelius 119, 121, 122, 125, 133; Jäntere 126, 141; Jäntti 144; Järnefelt 139, 142; Järviluoma 126; Jörgensen 125, 129, 148.
- Kaila, Eino 152; Kaila, Erkki 137; Kallio, Niilo 154 (2); Kallio, V. J. 143; Kalm 135; Kantola 153; Karikoski 133; Karimo 119; Karsten, R. 154 (3); Karsten, T. E. 146, 147; Karttunen 148; Karvonen 132; Kaukovalta 145; Kauppala 148; Kemiläinen 125; Kerkkonen 125;

- Killinen 137; Kilpi 129; Kivikari 150; Klebelsberg 148; Klockars 144; Knaapinen 144; Koch 153 (2); Koivisto 145; Komonen 133; Kopio 133; Korhonen 123, 133; Koskenniemi 137; Koskimies, J. R. 127; Koskimies, R. 123; Koskinen 140; Krogerus-Ritoniemi 144, 146; Kronqvist 143; Krook 127; Kuokkanen 145; Kuuliala 127; Kuusi 136, 143; Kuusisto 144.
- Lagerborg 153 (3), 155; Lagus 132; Lahdensuo 126; Lahti 155 (2); Lah-tonen 142; Laine 123; Laitakari 119; Landtman 131, 152, 153, 154; Laurila, K. S. 139, 152, 154; Laurila, V. 130; Lehmuskoski 150; Leh-musto 123, 132; Lehtonen 127; Leinonen 140; Lesch 122; Liakka 123 (2), 124, 140; Lindblom 151 (2); Linde 153; Lindelöf 138; Linde-qvist 143; Lindh 122; Lindström 144; Linkomies 118, 139, 147, 150 (6); Linna 134; Louhelainen 143; Lundell 134; Luukkonen 133; Luuto-nen 145; Långfors 125 (2), 147; Lähteenoja 127, 152.
- Maliniemi 120; Mannermaa 137; Manninen, I. 146, 148; Manninen, O. 151; Meinander 131 (2); Melander, G. 141; Melander, K. R. 143; Melan-der, Toini 127; Mexmontan 124; Mickwitz 143; Miettinen 126; Mik-kola 120, 128, 142, 148; Modeen 134; Montgomery 148; Mörne 122, 129.
- Nevanlinna 141; Niemi 122, 129; Nieminen 151; Niiles 144; Nikander 134, 144; Nikula 145; Nohrström 128, 130 (2); Nordensköld 138; Norden-streng 133, 140; Nordling 147; Nordlund 128; Nordman, C. A. 118, 147; Nordman, V. A. 149; Nordström, E. 119; Nordström, R. 132; Nurmio 133; Nyberg 134, 136, 139.
- Ohrt 132; Okkonen 125; Oksala, K. 117, 155; Oksala, O. 125.
- Paasikivi 123 (2); Paavilainen 134; Pajula 132; Palletvuori 145; Palmroth 133; Parvela 135; Pekkola 124, 133; Pentti 137; Penttilä 149 (2); Pe-rälä 137; Pipping 138, 149; Pohjankanervo 130; Puukko 128, 151 (2).
- Railo 140; Ramsay 141; Rancken 132, 136, 143, 144; Rapola 130; Rein, E. 139 (2), 151 (3); Rein, G. 123, 125, 133 (2), 149; Renqvist 153 (4); Renvall 137; Reuter 122; Rinne, A. 153; Rinne, J. 120 (2), 121 (2), 147; Rinne, S. 121; Roos, 126; Rosenius 155; Rosenqvist, A. R. 155 (2); Rosenqvist, G. G. 152; Rosenqvist, G. O. 128; Ruin 154 (4); Ruotsa-lainen 143; Ruuth 123, 128, 141; Ruuttu 139; Räsänen 130.
- Saarimaa 118; Saarinen 122; Saarisalo 147, 151 (2); Salenius 143; Salokas 144; Salomaa 123, 152 (2); Salonen, I. 128, 137; Salonen, H. s. Salo-nen-Salmo; Salonen-Salmo, H. 142, 144; Salovaara 155; Sandelin, K. 152; Sandelin, L. H. 128; Santamäki 119; Sariola 143; Sarva 123; Saxén 117, 126; Schmidt 152; v. Schoultz 149; Schultén 155; Setälä 130 (2), 132; Sievers 122, 124; Sihvo 132; Silvanto 139; Silvanto 145; Simons 153; Sinnemäki 128; Sirenus 128; Siukonen 155; Solitander 135; Sourander 146; Soveri 128, 145; Sundvall 151 (3); Suolahti 118, 125, 132, 135, 141, 142; Suviranta 123; Swanljung 136; Söderhjelm 132; Söderman 145.
- Takala 128; Takolander 143 (2); Tallgren, A. M. 119, 121, 146 (3), 147; Tallgren, O. J. 121 (2), 149, 151; Tallqvist, Hj. 135, 139; Tallqvist, J. V. 117; Tallqvist, K. 151; Talvela 132; Tarjanne 124; Tarkiainen 122, 130 (4); Tavaststjerna 149; Tiinus 131; Tudeer 117; Tuominen 126; Tytti 146; v. Törne 121; Törngren 124.

Wallenius 134; Waris 126; Vasenius 140; Vaula 155; v. Wendt 124, 131, 138; Wennervirta 121, 147; Vesala 155; Westerholm 119; Westermarck 141; Weöres 149; Widqvist 135; Wiherheimo 149; Willandt 135; v. Willebrand 117, 139; Wirilander 135 (2); Wirkkala 121 (2), 134; Virtanen 137; Voionmaa 121, 123 (2), 135; Voipio 129; Wrede 139; Vuorjoki 141; Väänänen, K. 126; Väänänen, O. E. 144.

Zilliacus 150.

Åkerblom 155.

Äimä 149; Äyräpää, s. Europaeus-Äyräpää.

Öller 135; Österbladh 129, 141.